

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Čuvajte Jugoslaviju!

Izlazi svake subote ♦ Godišnja pretplata 50 din ♦ Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 ♦ Telefon uredništva 30-866 i 26-516, uprave 30-866 ♦ Račun Poštanske štedionice br. 57.686 ♦ Oglasi po ceniku ♦ Rukopisi se ne vraćaju ♦

Beograd, 8 maj 1937

God. VIII ♦ Broj 13

† Brat Branko Živković,

ekonom Saveza S. K. J. i starešina Sokolskog društva Zemun-Matica

Neumitna smrt je iz sokolskih redova opet ugrabila jednog od najzaslužnijih sokolskih radnika. Dne 5 maja o. g. preminuo je iznenada brat Branko Živković, gospodar Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije i starešina Sokolskog društva Zemun-Matica.

skog Sokola u Zemun. Na čelu ovoga društva, vodeći ga neprekidno sa puno uspeha, ostao je sve do svoje smrti, skoro punih 18 godina.

Kao istaknuti i neumorni sokolski radnik, izabran je od osnivanja beogradske župe za njenog prvog podstarešinu. Na tome mestu ostao je do 1930 godine, kada je izabran za starešinu iste župe, na čijem je čelu proveo sve do 1935 godine. Od prelaska Saveza SKJ. u Beograd, stalno je bio član saveznog starešinstva, u kome je vršio dužnost saveznog gospodara. Na tome mestu učestvovao je aktivno u osnivanju Jugoslovenske sokolske matice, čiji je bio stalno član uprave.

Za vreme prvog jugoslovenskog sve-sokolskog sleta u Beogradu 1930 vršio je dužnost sekretara sletskog odbora i bio jedan od glavnih organizatora.

Pored svojih mnogobrojnih sokolskih dužnosti, radio je aktivno u poslednje vreme na osnivanju i organizaciji jugoslovenskih kreditnih sokolskih zadruga.

Neumoran u svojim sokolskim dužnostima, učestvovao je pokojni brat Živković na svim sokolskim sletovima. Tako, kada je 1911 godine bilo svima državnim činovnicima u bivšoj Monarhiji zabranjeno učestvovanje na sletu u Pragu, vidimo jedinog brata Živkovića da, u prkos zabrane, odlazi u Prag. Odmah za tim dolazi na sokolski slet u Beograd i odlazi sa Sokolima i u Sofiju.

Za svoj požrtvovani i neumorni sokolski rad odlikovao je pokojnog brata Branka Živkovića još Jugoslovenski sokolski savez diplomom Kralja Matjaža.

Pored obilnog i neumornog sokolskog rada učestvovao je brat Živković u mnogim nacionalnim i kulturnim udruženjima. Tako je bio predsednik Mesnog odbora Jadranske straže u Zemun i član Oblasnog odbora u Beogradu, osnivač i predsednik Jugoslovenskog akademskog pevačkog društva u Zemun, član uprave Mesnog Crvenog krsta, predsednik kuratorija Fonda i Narodnog doma Kralja Aleksandra I u Zemun, u kome se nalaze prostorije Sokolskog društva, a za čije osnivanje je pokojnik imao lično velikih zasluga.

Isto tako bio je brat Živković osnivač i potpredsednik Jugoslovenskog profesorskog društva u Beogradu kao i profesorske pripomoćne kreditne zadruge. Kao direktor gimnazije u Zemun bio je osnivač i predsednik Zajednice doma i škole, čiji je bio i počasni predsednik.

Za svoj nacionalni i kulturno-prosvetni rad odlikovan je pokojni brat Živković ordenima Sv. Save V, IV, III i II stepena kao i ordenom Jugoslovenske krune IV i III stepena.

Neka je pokojnom bratu Branku Živkoviću večna slava i ličana i trajan spomen u našem Sokolstvu!

O nekojim aktuelnim pitanjima u našem Sokolstvu

Misli i pogledi brata dra Laze Popovića

U ovom članku — koji donosi i najnoviji broj naše „Sokolske prosvete“ pod naslovom „Razgovor s jednim starim Sokolom“ — brat dr. Laza Popović, naš stari sokolski prvak i ideolog, iznosi misli i poglede o nekojim aktuelnim pitanjima i prilikama u našem Sokolstvu, a koja zaslužuju punu pažnju naših najširih sokolskih redova.

— Sokolstvo naše podiglo se u takve dimenzije, da je danas došla u pitanje čvrstina reda i poretka. Ne može se ni trpiti ni dozvoliti, da tolika brojna masa ljudi bude kao roj, koji neprestano uzrujano leti i zbunjeno zuji, a ne zna kuda da se stani!

Sokolstvo nije počelo pre nekoliko godina, nego su od njegova postanka prošle mnoge desetine godina. Zato Sokolstvo ima svoju određenu liniju razvoja i utvrđenu kičmenu organizma!

U Sokolstvu ima grupa ljudi, koji su od svoje rane mladosti proveli život u sokolskom radu i naučili da vide kako se mora i može sokolovati, kuda i zašto. Zato ta grupa ljudi, kolikogod je nevidljiva, sakrivena i po strani, ipak po samoj snazi inercije ideje sačinjava stabilnu jezgru u svom potrebnom i prirodnom menjanju. Treba se prilagoditi, ali treba sačuvati staru jezgru!

Sokolstvo nije prvobitno neka naša opšta narodna ustanova. To je samo formalno, jer ciljevi i ideali sokolski su u našem narodu prepostojali, i bili urođeni, te je naše Sokolstvo zaista samo kao određen lik došlo nama iz tudine. Sadržaj sokolski mi smo imali mnogo pre nego drugi.

Između primanja nečega u narod i prilagođenja toga novoj okolini i potrebama, prolazi i mora da prođe vreme kušanja i puteva, koji nisu mogli biti uvek najkraći i pravolinijski. Svakako je osnovna istina to, da svakom narodu pripada odgovarajuće Sokolstvo!

Nakon velikog rata, a pod utiskom stvaralačke moći narodne, Sokolstvo je kod nas pošlo svome novom i drugom pozivu, položaju i dostojanstvu. To se zbivalo neosetno i neistaknuto. Ali su postojali i vidni znaci za sve. Zbivalo se mnogo toga i svesnoga. Pored mehaničkog rasta s polja, menjala se, izgradila i utvrdila nova unutrašnja struktura.

Ta unutrašnja promena, pored svega zanimljivo novoga i primamljivo sagledanoga, nosila je naročite karaktere i konservativnosti i zakonitosti, tvrdoće, stabilnosti, štedljivosti, kontinuiteta, tradicije, uzimanje većih zadataka, sabijanjem redova, a osobito utvrđivanjem fundamentalnoga načela sokolskog vaspitanja i obrazovanja svega toga mnogobrojnoga što je u sokolski rod naletilo, namnožilo se, tu palo i ostalo.

Razvila se sasvim prirodno i sokolska osnovna politika, i sokolska taktika, sokolsko vodstvo, autoritet i glavna uprava, ono što određuje i što čuva krupne i glavne linije razvoja. Ali je pri svemu tome najveća teškoća pala na prekućavanje, taloženje i smirivanje svega što se tu tako nagomilalo.

Sav taj veliki zadatak koji samo izgleda lak, u stvari je morao biti komplikovan i ma da nigde nije naročito formuliran i istaknut, ipak je sve oko njega stajalo i sve je od njegovog uspešnog rešenja zavisilo.

Sokolsko vaspitanje i obrazovanje nije moglo da se na opšte a preterane krikove za slobodom bez kraja i bez granica odazove, a da bude lišeno brige i bojazni. Svi ti mnogobrojni i novi zakoni o slobodama i o pravima nisu mogli iz početka biti smatrani drukčije, nego kao čvrsta i muška određenja, kao duboki zaveti, i kao oslobođenja od bespotrebnih i često puta škodljivih poremećenja u pokretanju. Svi ti zakoni i sva ta prava mogli su i morali su biti u stvari samo ozbiljnim dužnostima i junačkim obavezama.

Sam sokolski život ne samo da se umnožio i narastao, nego se od jednostavnog i prostog predratnog razvio u više glavnih oblika. Ako ikada sada je bilo važno da se taj ceo složeni život vodi, da se kao celina vodi, da se potrebama prilagodi, i to opštim kao što su narodne i državne, a onda da se sa drugoga kraja sprovede smišljen rad i red u osnovnim jedinicama, u društvima.

Kod nas se navalilo prvo na ono što je izgledalo najkomotnije i najzgodnije, svako je hteo da sudeluje i da odlučuje u glavnome, svi su vojnici hteli da budu vođe i da zapovedaju. Ono što je apostolsko i krupno, i što treba da se zbiva u malome i pojedinačnome društvu, to se nekako nerado uzimalo, i posle nekoliko fraza uvek bacalo na stranu.

Nije to ni tragična ni katastrofalna pogreška, nego je u vezi sa svim spoljašnjim i unutrašnjim prilikama i neprilikama našim, pod kojima se Sokolstvo moralo da razvija. Trenutačno za prvih deset godina velikoga Sokolstva ipak nije bila čisto izrađena i primljena prava ideologija glavnog vođenja i središnjeg upravljanja Sokolstvom.

Najbolji sokolski prijatelj, najveći pomagač svega narodu dobrog i korisnog najdalekovidniji političar, državnik i stvaralac krajnjih i svih budućih vrednosti za sve Jugoslovane, došao je, u svom plemenitom osećanju potaknut, prvi u pomoć ponešto zbunjenoj četi sokolskoj, i dao prve čvrste i stabilne osnovice za smirenje, za unutrašnje jačanje, za sokolsko vaspitanje i obrazovanje.

Prirodno je da je morao imati intimniji kontakt sa onima koji su nosili do tada tradiciju i neprekinutost pokreta, koji su bili lično dostojni poverenja i poštovanja i koji su mu po velikoj patriotskoj ljubavi blizu. Tako je po njemu i po toj maloj grupi ljudi samo Sokolstvo sačuvano i održano do danas.

Ne treba nikada zaboraviti da je Sokolstvo svojina celog naroda i imetak zajednički i opšti. Svako ko hoće da se tu meša, da makar u najboljoj nameri remeti i poteže u stranu, nosi i nosiće tešku odgovornost i obavezu, sa jamstvom celoga karaktera i poštenja za svaku svoju reč i za svako svoje delo.

Ima nekih stvari koje mi se čini da nisu dovoljno istaknute i dovoljno jasno i otvoreno iskazane. Mislim da mi

neće niko zameriti, i da će mi dozvoliti da pokušam da to, čak sa nekim pravom, sada kažem.

Pre svega svi sokolski zakoni naši, kako ih mi imamo, nisu ništa drugo, nego prenešena ugledanja na druge vrste igre sa zakonima, a koji sa životom i razvojem našega Sokolstva apsolutno nemaju veze. Sve slobode i sva prava, koje ti sokolski zakoni daju, nisu ništa drugo nego obziri, dužnosti i odgovornosti. Moralna osnova svih sokolskih zakona je u tome, da je zakon zato tu, da bi se od slobode i od prava oduzelo, a ne nadodavalo. Služiti se zakonom znači pre svega vezati se, a ne raspojasati se. Druga opasna tačka je u tome, što je mnogo novoga, sirovoga, neprobranoga u Sokolstvu prišlo. Istina je da Sokolstvo treba da bude jako i veliko. Ali prvo moraju Sokoli biti sokolski obrazovani i vaspitani. Prava jačina sokolska je unutra. Pre nego što se poslužimo pravima i slobodom sokolskih zakona, imamo da ispitamo drugi veći i jači unutrašnji sokolski zakon: koliko jesmo Sokoli? Soko se ne može postati time, što se to najedanput hoće. Soko se razvija, uči i obrazuje. Svi mladi i novi, koje divno oduševljene vuče u sokolske redove, treba prvo u sebi i unutra da budu načisto sa sokolskim idealom, sa onim što je tvoračko i stvaralačko.

Daljnja je nezgoda u tome što ljudi obično misle prema neposrednom i bliskom, a ne pravom istorijskom i trajnom. Valja poznavati istoriju Sokolstva. Ne spoljašnje događaje i manifestacije, nego onu istoriju, koja označava korak duha slobodnog ali i razumnog. Nepoznavanje ovog velikog zakona, ne brani od krivice. Niko nema prava ni da vodi ni da sprečava Sokolstvo, ako u njemu samom nije ideja svesna. Ta ideja je izvan i iznad ljudi. Ljudi imaju da služe, vuku, rade, podnose, trpe, da se očuva neprekinutost, jačina, pravac, tradicija, i da se održe oni putevi stvoreni, koje nam je genij pokazao. Sokolstvo nema danas ništa novoga da traži, nego da se vrati i da ide pravcem koga su odredili preci. Sokolstvo ima pre svega da čuva i da sačuva. To naročito vredi za vođenje celokupnoga. Ne može svako da ima tačan pogled na celinu i niti treba niti može da se svakom poverava i objašnjava sve. A opet ima drugo nešto glavno, što svako apsolutno mora da zna, i što treba ceo dan da više: obrazujte se i vaspitajte se sokolski! Tu leži tajna! Apostolski rad u malim krugovima je poziv sokolski vrhovno određen za svakoga člana, a ne skupštine, govori, izbori, i celo jalovo igranje oko tankih i tek zametnutih žica unutrašnje organizacije. Nije teško primetiti novajlije, koji dobroćudno zasiću i napadaju svoje ljubopitstvo u Sokolstvu, ali se osim toga razvijaju, koliko ja znam, i klike, partije i grupe sokolske, koje ništa drugo ne rade, nego u svojoj ogromnoj zabuni teraju borbu klikaštva i partizanstva, koje se zapleću oko zvanih a ne izabranih ličnosti.

Nezadovoljstvo sa stanjem kako jeste, prirodno je. Traženje boljega, i to je prirodno. Ali treba biti obrazovan i vaspitan sokolski, a to je u prvom redu znati i osećati unapred određene puteve kojimase za velikim ciljevima mora ići. Postoji, kako ja vidim i čujem, stalan sokolski nemir, pun sitnih očekivanja, promena i novosti. Nije to životna snaga, koja buja i vrije, nije to onaj večiti pokret, nego je sitno tapkanje na mestu i obilaženje oko glavnoga. Ne treba nikada zaboraviti da su temelji sokolskog života sazidani pre nego što se mnogi dobar Soko danas i rodio. Nemir vremena oko nas nije zato tu, da nam baca prašinu u oči, nego da nas učini ozbiljnim, štedljivim, zatvorenijim, konzervativnijim i tvrdoglavijim. Nije sumrak večan, i otvoriće se i čistiji vidici. Bilo bi dobro, da se taj sokolski nemir i to sitno trzanje ublaži. Ne treba zaboraviti da se u prvom redu opštom narodnom pomoću podiglo i ojačalo Sokolstvo. Treba i Sokoli da jedanput od sebe nešto dadu. Ono što sami damo, to možemo arčiti i rasvivati, samo to, i to onda ako smo kadri da nadopunimo po-

trošeno. Premašena je razmera između spolja i unutra. Telo je sokolsko ogromno naraslo, a duša nije s njim u srazmeri. Pod utiskom t. z. javnosti traže se samo opšti i brzi lekovi, kao na sajmu. A obrazovanje i vaspitanje sokolsko, kao i svako drugo, spora je, tvrda, neugodna i teška stvar. To obrazovanje i vaspitanje ima Sokolstvo unutra da stvori. Onda će tek odgovarati površina sadržini. A sloboda ne može za Sokole nikada i ništa drugo da znači, nego najveću obavezu. Sokolstvo bez tradicije, bez poštovanja i obožavanja heroja, bez stabilnosti u glavnom idejnom vodstvu, bez poklanjanja prema stvorenome, bez simpatije za sve napore i žrtve predčasnika, ne bi bilo narodno. A još je opasnije ako se u te redove infiltrira i prodire neprijatelj, koji zakukuljen lažnom krinkom patriotizma viče, a glavna mu je namera da razjeda, da rastvori, da onemogući i da uništi sve što imamo.

Čudna je neka želja sokolska za većitim skupštinarenjem, za glasanjima, izborima, sednicama, odborima, zapisnicima, zaključcima, i bogzna šta još. Kao da nema nekog nepisanog zakona, glavnoga i nevidljivoga autoriteta, i kao da su prišelci postali jedno sa osnivačima. Kolikogod se sokolska ideja spominje, vrlo se brzo stavlja u hladovinu. Tradicija, kontinuitet, poznate vrednosti, obligatornosti nastavka puta, saznanje o tome, da pojedinci prolaze i da je Sokolstvo od pre stvoreno i danas samo u amanet predana ustanova, velika zadaća sokolskog vaspitanja i obrazovanja, kolaboracija sa svi na međavnim faktorima u narodu, odlučno nastojanje da se održi zaslužnost pomoći, koordinacija sokolovanja naročito sa državnim životom, zadublivanje u narod i u selo, trud da se sačuva opšte poverenje u Sokolstvo, eto osvemu malo ili ništa. Nego govori, reči, pisanja, novine, radio, sednice, i tako bez kraja, kao da se pri objektivnom gledanju ne vide pri tome i sebične, male, ružne ličnosti, koje i u Sokolstvu traže pojedinačne koristi.

Ja mislim da je dosta za sada, pa da završim. Mnogo kod nas vole Sokolstvo. Ne samo mali, nego i oni veliki. Jedni su unuiri među nama, a drugi zabavljeni s one strane glede stvari iz daleka. Bezbroj dobrog i zlog, razumnog i ludog, patriotskog i sebičnog, u obliku želja, interesa, računa, ambicija i oduševljenja, skupilo se i sleglo se u Sokolstvo. Množina je dobra, ali samo zato da se u njoj odabira. Množina je dobra ali samo zato da se pokorava i da sluša. Množina je dobra i kao pri nova, ali da se pravo seme ne izgubi i ne zametne. Množina je dobra, ali samo ako je junaci vode. Treba Sokoli da o toj množini malo dublje promisle. Jer jedno je množina, a još gore je naplava i gomila.

Sve vam to govorim bez pesimizma i bez očaja. Govorim zato što tako vidim i čujem, i što je to istina. Govorim najposle zato, što verujem i znam da ćemo kroz nevolje proći, i da ćemo dočekati lepe, velike i radosne dane. Naša budućnost jeste u moralnom blagostanju. Tu je i poziv sokolski.

Povišenje takse na molbe

Prema izmenama i dopunama Zakona o taksama, objavljenim u „Službenim novinama“ od 1. aprila 1937, lične molbe, a među koje spadaju u prvom redu molbe koje upućuju članovi sokolske organizacije za kraće služenje u kadru, moraju se, — umesto kao do sada sa Din 5 — u buduće taksirati sa taksenim markama od Din 10.—

Za uverenja koja se prilažu uz takve molbe, ostaje i nadalje ranije propisana taksa od Din. 20.—

Izveštavajući o ovome sve bratske sokolske jedinice, uprava Saveza SKJ ujedno moli bratske župe, koje kao viša instancija potvrđuju i sprovode takve molbe Savezu, da na ovo obrate pažnju, kako se molbe radi nedovoljnog taksiranja ne bi morale vraćati.

„Evropa u eri velikog idejnog preloma“

Govor predsednika Čekoslovačke Republike dra Eduarda Beneša prigodom njegove promocije za počasnog doktora prava univerziteta u Bratislavi

Dne 21. pr. m. svečano je promovisan za počasnog doktora prava univerziteta Komenskog u Bratislavi predsednik Čekoslovačke Republike dr. Eduard Beneš. Tom prigodom održao je predsednik dr. Beneš nakon promocije svečani i vrlo značajni govor, u kome je između ostalog rekao:

— U svetu se sada radio novom humanizmu, njegovoj filozofiji, novom moralu i novom pravu, koje će stare koncepcije humanističke liberalne demokracije, proizašle iz francuske revolucije, prilagoditi potrebama nove narodne, socijalne, ekonomske i kulturne demokracije novog tipa, novog kova, koja bi mogla savladati današnju krizu, izazvanu čitavim razvitkom XIX veka, svetkim ratom i njegovim posledicama, iskustvima uspešnih i neuspešnih demokracija i evropskih autoritativnih režima.

Evropa se naime nalazi u velikom preporodu, i svi mi u eri velikog idejnog preloma i novog ocenjivanja naših dosadašnjih vrednosti i dela. To stanje idejne i moralne krize se ispoljava u dnevnoj politici u oštroj formi kao borba demokracije, fašizma, komunizma — kao borba unutrašnjih političkih režima evropskih država između sebe. Idejno mi to izgleda kao prirodna etapa razvika današnje Evrope, istorijsko-filozofski kao segment one prirode vekovne borbe ljudske individue s okolinom, koja je opkoljava, za njezin dobar odnos prema drugoj individui, za odnos individue prema narodnoj i državnoj zajednici, individue prema kolektivu.

Kao i u svima ranijim etapama razvika ljudskog društva, i danas će premoć jedne periode fatalistički zameniti premoć druge periode, u kojoj će ispravna sinteza slobode na jednoj i autoriteta i discipline na drugoj strani, opet doći do reči, u kojoj će ličnost opet biti postavljena u ispravan odnos prema kolektivu, u kojoj će narod i država opet zauzeti ispravniji odnos prema čovečanstvu i međunarodnoj zajednici, u kojoj će naroditi i državni egoizam opet načiniti mesto međunarodnoj sveljudskoj saradnji, u kojoj će ekonomska autarkija opet načiniti mesto međunarodnoj razmeni dobara i velikoj međunarodnoj privrednoj saradnji.

Kao što vidite, današnje kako idejne tako i političke borbe ne primam s nekom strašću, mržnjom, zagriženošću ili

zaslepljenošću. Ne uzimam ih ni s nekom tragikom. Vidim njihovu relativnost i prolaznost. Čitav istorijski razvika ljudstva jeste i uvek je bio grandiozna, herojska borba za ostvarenje stalno više, pravednije, socijalno i moralno zrelije slobode ljudskog društva, koje bi svojom moralnom visinom umelo da shvati svoje dužnosti prema državi i narodnom autoritetu, prema kolektivu, koje bi bilo disciplinirano, koje bi imalo unutrašnju slobodu duha, ali i spontanost u ocenjivanju svojih socijalnih, državnih i narodnih dužnosti, bez nasilnih sredstava mehaničke discipline i autoriteta.

A vama, mladoj slovačkoj generaciji, hteo bi spomenuti, da su i vaše specijalne slovačke bolesti i problemi samo odjek opće idejne i moralne krize današnje Evrope. U ovom teškom i opasnom vremenu naš prvi i glavni zadatak je da zajedno i pod svaku cenu izdržimo u vrednom radu i jedinstvu Čeha i Slovaka, u uskoj političkoj i čvrstoj narodnoj zajednici. Vi mladi ste u izvesnom smislu sretnija generacija, nego mi. Mi smo istina imali tu sreću, da smo došli u vremenu, kad smo vam mogli radom i borbom steći narodnu i državnu nezavisnost, i vi se sada možete za život spremati u boljim i povoljnijim uslovima. Ali zato su vaše dužnosti teže. Održati to nasledstvo neće biti lako. To će uvek biti težak i odgovoran zadatak. Vaša misija je da to nasledstvo ojačate, učvrstite, obezbedite.

I, najzad, poslednju stvar hteo bi da naglasim. Česi su u starim austrijskim vremenima u svom praškom centru imali tendenciju da se u sebe zatvaraju, da gaje svoju ekskluzivnost i da se predaju svom izvesnom češkom provincijalizmu. Masarik se protiv toga mnogo borio. U to biste lako mogli pasti vi, slovački studenti i čitav slovački život. Istina, današnje vreme, sa svojim velikim tehničkim tekovinama, nije za to tako pogodno; ali ipak, želim da na to upozorim: budite Slovaci, ali ne zaboravite da budete Čehoslovaci — budite Evropljani! Ne zatvarajte se samo u sebe i Slovačku! Današnji svet zahteva ljude sa velikim obzorom, s evropskim i svetskim duhom. Držite otvorene oči na sve strane, posmatrajte zapad i istok i srednju Evropu i zapamtite, da je filozofija ravnoteže, mira i uravnotežene ličnosti, kako sam je u kratko nabacio, ujedno i filozofija narodne i državne snage. —

Potreba i značaj sokolskog rada na selu

I danas još uvek ima različitih gledanja na sokolski rad na selu, pogotovo u pogledu pravca u kome bi se i na da kreće i razvija rad našega Sokolstva u današnjim prilikama na selu. Nastojaćemo stoga, da, ukoliko je moguće u jednome članku, iznesemo nekoje od važnijih razloga, zašto je Sokolstvo krenulo u selo, pa prema tome, mislimo, neće biti teško, shvatiti i zadatke, koje naše Sokolstvo ima da vrši u narodu našega sela, da bi moglo tamo da se uspešno ukoreni i da uspešno provodi svoju misiju opšte vaspitnu, t. j. u fizičkom, moralnom i kulturno nacionalnom pogledu.

Da postavimo najpre pitanje, zašto je Sokolstvo uopšte krenulo u selo?

Sokolstvo nije moglo ostati ravnodušno prema seoskom svetu, koji je srž našeg naroda. Ono nije moglo ostati ravnodušno posmatrač one neutešne slike, koja nam se ukazuje kad bacimo samo mal i jedan letimičan pogled na život u selu i stanje u kome se sada nalazi naš seoski živalj. Sokolstvo je moralo prići tome velikom mučeniku i borcu, koji je prinuđen da se bori i sa prirodnim silama i sa ljudskim nepav-

dama i teškoćama, koje mu je novo vreme donelo i natovarilo.

Sokolstvo je tome narodu moralo prići iz više razloga. Prvo, po našem sokolskom učenju i po shvatanju naše opšte zadaće. Sokolstvo je naime organizacija velikog broja, čitavih masa sa tendencijom da obuhvati celi narod. Ono je opštenarodna organizacija u punom značenju te reči, jer skuplja i organizuje narod u njegovoj celokupnoj socijalnoj strukturi. Vera, pleme, pol, zvanje i zanimanje ne igraju za Sokolstvo nikakvu ulogu. I sve ono što ljude u običnom životu razlikuje i razdvaja, Sokolstvo briše, stvarajući jednu duhovnu zajednicu. Ono poznaje jedinku samu kao svoga ravnopravnog člana ne vodeći računa o njegovom društvenom položaju.

Prema tome Sokolstvo nije moglo ni smelo da odstrani od svoje organizacije narod koji živi u selu i koji čini 75% svega stanovništva u zemlji, već mu je ono moralo prići i uesti ga u svoje redove. Drugi razlog, koji nas rukovodi da Sokolstvo ši i no u selu, jesu obziri prema onoj velikoj i značajnoj ulozi, koju je narod sa sela vršio u pro-

šlosti i koju i sada vrši. Po tvrđenju priznatih naučnika, koji su se bavili proučavanjem života našega naroda, selo je bilo izvor naših moralnih snaga i naših duhovnih snaga. Ono je sačuvalo naš rasni duh i nacionalne osebine u teškim vremenima ropstva, ono i danas pomaže regeneraciju i obnavljanje naše nacije svojim svežim, neistrošenim i nezačetim duhovnim snagama. Većinu naših velikana, onih veličina koji su ime našega naroda izneli na vidna mesta među ostalim narodima, dalo je naše skromno selo.

Taj nepomućeni izvor etičkih snaga koji nam pridolazi sa sela i donosi osvežavanje rase mi Sokoli ne smemo nikako zanemariti. Moramo ga paziti i čuvati. To bi bila naša dužnost i kada ne bi bile ovakve prilike u selu kakve su danas, ali današnjica ovu našu dužnost još više podvlači, i tako dolazimo do trećeg razloga koji nas upućuje na rad u selu. Možda nikada u životu našega naroda nije bio potrebniji trenutak da se narodu priđe sa ovakvim programom kakav je naš, — nego danas. U ovom opštem haosu koji je zavladao u svima oblastima čovečjeg života; u ovoj maglovitoj neizvesnosti u kojoj se teško može naći pravi put i uvideti tačnu orijentaciju; u ovom nestalnom i promenljivom dobu gde se ništa ne može predvideti; u ovoj duhovnoj uznemirenosti i moralnoj posrnutosti; u ovom ubrzanom tempu života, u kome su živci napeti do krajne mere, i najzad, u ovoj opštoj pohlepnosti za materijalnim sredstvima i u trci za uživanjima i nasladama, kada je zadovoljavanje svih požudnih apetita postalo najviši zakon, kada su svi principi društveni koji su bili temelji društvene zajednice pogaženi i kada se zbog svega toga počelo da stvara jedno naročito raspoloženje i da pojavljuje jedna naročita psihoza koja nam pokazuje da se može lako da podleže uticaju raznih negativnih struja — vapijuća je potreba i velika nužda sići u narod, ući u tu sredinu koja se koleba i osvrće na sve strane oko sebe, ne bi li našla kakvoga izlaza. Kao da je i u dubinama narodnih masa nešto puklo, kao da je nekakav podupirač pao i tamo se javila izvesna psihička previranja i kao da su one moralne snage koje su držale život na onoj srednjoj liniji — popustile. Kao da je život pomaknut sa one osovine oko koje je dosada kružio. Pritisnut današnjim nevoljama narod na selu ne može da se snađe. On je u sredini teškoća i opkoljen sa svih strana.

Da ne bi skrenuo sa pravoga puta i da bi dobio tačnu orijentaciju, da ne zaluta i podlegne negativnim uticajima, Sokolstvo treba da ga prihvati, da ga povede pravim putem, da ga osvesti i ohrabri, da ne klone, da ga poveže u jednu celinu i organizuje u zajednicu, u kojoj će se osećati jačim i snažnijim. Potrebno je rascistiti horizont od maglovite neizvesnosti, uliti narodu veru u sebe, pomoći mu da nešto stvori, i on će po svome stvaralačkom instinktu i po svojim urođenim moralnim osobinama da pride nama, razumeće nas i poći sa nama.

Po svom karakteru i po svojim osnovnim shvatanjima i pogledima na društvo i život uopšte, naš narod je demokratski. On ima jedno prečišćeno gledište u socijalnom pogledu. U našoj socijalnoj strukturi on ima određen stav. Princip jednakosti je kod njega urođena, karakterna crta njegove duše, a to se potpuno poklapa i odgovara sokolskom učenju o bratstvu. Takvo poimanje svoga položaja u društvu kod našega naroda, olakšaće u mnogome na-

šoj inteligenciji da mu pride kao sebi ravnom, kao bratu. Neki viši stalež i neke društvene klase, narod ne poznaje i ne priznaje. Stoga Sokolstvu neće biti nimalo teško da u širokim narodnim slojevima s uspehom razvije svoju akciju. Današnje teške životne prilike u mnogome su oslabile i načele konzervativizam, onaj kruti konzervativizam koji je kočio svako napredovanje i svaki progres. Teškoće su otvorile oči našem seljaku i on se počinje da budi i da osvrće oko sebe, počinje da traži neka sredstva za olakšavanje stanja u kome se nalazi. Uznemiren, on traži izlaz iz ove gotovo očajne situacije. I mi vidimo, da on danas u velikom broju prilazi mnogim novinama, vidimo ga u zadrugama koje se naglo razvijaju, vidimo ga na raznim poljoprivrednim sastancima i predavanjima, zatim vidimo kako rado prihvata savete i upute od strane poljoprivrednih stručnjaka, nabavlja razne moderne sprave i alate, Racionalno gazdovanje se širi, obraća se pažnja na gajenje domaće stoke, podizanje voća i vinograda itd. Ukazuje se jedna utešna slika poverenja u novine koje se unose u selo. Isto tako samo u malo sporijem tempu vide se izvesni napretci i u pogledu higijene. Svet se počinje više da obraća lekaru, počinje da vodi računa o urednosti stana i o čistoći kuće. To je sve znak da je konzervativizam u mnogome popustio, naravno negde više a negde manje, ali u glavnom što je i za našu akciju važno to je da se seoski svet počinje da okreće na onu stranu odakle mu može stići neka pomoć. Prema tome i ovo evoluiranje našeg sela od ranijeg konzervativizma ka napretku i novinama takođe olakšava naš put u selo i uslovljava ako ne pun, a ono dobar i povoljan uspeh.

Iz svega ovog sledi, da mi imamo dužnost da Sokolstvo u selo prenesemo što pre i što više, kako bi ono pokazalo svoj blagotvorni rad na poboljšanju svekolikog seoskog života. I nema mislim, uzvišenije zadaće i veće dužnosti za svu našu inteligenciju, seosku i varošku, od ove. Važnost i vrednost jednog ovakvog rada treba neprestano isticati i ponavljati, ne bi li ga jednom sva naša inteligencija čula, videla i osetila. Kao što je veliki i vrli Rimljanin Katon imao običaj da u senatu stalno dovikuje da Kartaginu treba razoriti, tako bi i mi sokolski radnici trebali neprestano da ponavljamo u selu, u selo! I sva naša inteligencija do koje dopre naš apel ogrešiće se i prema Bogu i prema narodu ako se tome pozivu ne odazove.

Sokolski rad u selu treba da obuhvati celokupni narodni život. Sokolstvo treba da zagospodari u svima oblastima u kojima se manifestuje život u selu. Sokolstvo mora da preokupira seoski duh, ono mora da postane prvi i najvažniji činilac u selu, i da suvereno zavlada u javnom mišljenju sela te da stvara ono tako zvano „javno mnjenje“, koje — kako znamo — ima tako snažan uticaj u životu. A to ćemo postići ako iskreno i svesrdno zađemo u selo, ako ga probudimo i organizujemo i ako sve svoje snage angažujemo za tu akciju. To je naša prva i najveća dužnost. To je postulat vremena u kome živimo. Tome zahtevu treba da se odazovemo svim srcem, svom dušom i celim svojim bićem. Ovaj veliki cilj, ova služba narodu, treba da nas zagreje, da u nama rasplami vatru fanatika, koji sagorevaju vršeći svoju dužnost. Samo tako radeći mi ćemo se odužiti svome narodu koji je tako dugo i tako gorko patio.

D. B.

jedinica morala u prošloj godini boriti se raznim teškoćama. Usled dosta teških političkih prilika mnoge jedinice obustavile su svako sokolsko delovanje, a u drugima opet to je delovanje bilo svedeno na dosta neznatnu meru. Župska je uprava bila stoga prisiljena da neke od tih jedinica likvidira, tako da je koncem 1936 godine župa brojila 22 društva i 25 četa sa ukupno 4.500 sokolskih pripadnika.

Od pojedinih grana rada u prošloj godini valja napose istaknuti rad stručnog odbora župe, koji je, unatoč svim poteškoćama, bio vrlo aktivan tokom cele godine. Pojedini članovi načelnštva i stručnog odbora stajali su u živoj vezi sa svima jedinicama, u kojima se makar i nešto radilo, i to bilo stalnim obilaženjem ili pak održavanjem raznih sednica i sastanaka, naročito u sedištu župe i u sedištimu okružja. Ovaj kontakt i takav rad urodio je lepim rezultatima, a naročito je to došlo do izražaja na prošlogodišnjem pokrajinskom sletu u Subotici, te na župskim i saveznom takmičenjima, na kojima je župa Bjelovar nastupila sa preko 100 takmičarskih vrsta, pokazavši odlične rezultate i savršenu disciplinu svojega članstva. Stručni odbor župe posvećivao je osim toga naročitu brigu uzgoju prednjaštva i organizaciji prednjačkih knjižnica po jedinicama.

Prosvetni rad je u prošloj godini naprotiv daleko zaostao iza onoga u nekoliko prijašnjih godina. U izveštajima se kao jedan od glavnih razloga toga zastoja i nazadovanja ističe okolnost, da je raniji župski prosvetar brat dr. Vasilj Tatalović morao već početkom maja prošle godine napustiti svaki rad u župskoj upravi usled teške bolesti. Tek u toku prošle zime preuzeo je vodstvo prosvetnog rada brat profesor Vladimir Blašković, koji će, ako ostane u Bjelovaru, uz nastojati, da taj rad ponovno uzdigne na visinu na kojoj je ranije bio.

Nakon iscrpno pretresenih sviju pi-

tanja koja su bila stavljena na dnevni red i koja su bila iznesena od strane pojedinih delegata, te nakon što su izaslanici Saveza SKJ u svojim govorima izručili pozdrave savezne uprave i saveznog načelnštva, izneviši ujedno pri tome i svoje primedbe i opažanja na rad i stanje Sokolstva u ovoj župi, izabrana je nova župska uprava.

Na čelu uprave kao starešina izabran je jednodušno ponovno brat dr. Mihailo Vukobratović. Prisutni delegati, a posebno njegovi najbliži saradnici u župskoj upravi, ovaj su izbor srdačno pozdravili, jer znadu, da će starešina brat dr. Vukobratović i u ovoj godini stalno ih bodriti i podizati u njima elan, koji im je potreban u teškom sokolskom radu ove župe. Nadalje su u upravu izabrana sledeća braća i sestre: za zamenike starešine: Franjo Pušić, ing. Vidoje Mihaldić i ing. Božo Najhold; za tajnika dr. Stevo Stubičan, za načelnika Nikola Tatalović, za zamenike načelnika: Dušan Momčilović, Nikola Šarić i Mirko Dragašević; za načelnicu Liduša Knitl, za zamenice načelnice: Anika Miljanović i Olga Pavelić, za prosvetara prof. Vladimir Blašković, za blagajnika Dimitrije Tomić, za statističara Rade Prijić, za referenta za sokolske čete Emil Ketig, za pročelnika socijalnog oteka Stevo Radotić i za pročelnika lekarskog oteka dr. Danilo Niković. Za članove uprave: Dimitrije Romanić, dr. Fran Volarić, Vaso Dragaš, Vaso Vukobratović, Đuro Manojlović, Vasilj Petr st., Nikola Latković, dr. Jovan Pejović, Dušan Buijić, Joco Kljajić, Dragutin Sestrić, Svetozar Cvijanović, Dušan Bjelajac, Savo Čorković, dr. Ljubo Popović, Stanko Đunić, dr. Nenad Nožinić, Dragan Dužanec, Stevo Ban, Krešo Heruc, Milan Zirojević, Milan Pejić, i Nenad Velikić. Revizori: dr. Luka Šoški, Ivan Flego, Georg Forner, Stjepan Škalec i Ljubo Denk. Sud časti: Petar Basanac, dr. Lazo Kovačević, Stjepan Martinčević, Slavko Milić i Božo Abramović.

Godišnja skupština Sokolske župe Ljubljana

Svoju glavnu godišnju skupštinu Sokolska župa Ljubljana održala je dne 4 aprila o. g., i to u prostorijama Sokolskog društva Ljubljana Tabor. Na skupštini bilo je zastupano 57 od 79 župskih jedinica. Uoči same skupštine održan je zbor delegata župskih jedinica, na kome su bili raspravljeni svi izveštaji župskih funkcionera i sastavljena kandidatska lista za novu upravu.

Skupštinu je otvorio starešina župe brat dr. Josip Pipenbaher pozdravnim govorom, posvećujući svoje prve reči svetloj uspomeni blaženopočivšeg Viškog Kralja Aleksandra I Ujedinitelja, a zatim, izražavajući gorljivu ljubav, koju jugoslovensko Sokolstvo gaji prema svome uzvišenom Starešini, Nj. Vel. Kralju Petru II. Tom prilikom skupština je s najvećim oduševljenjem primila odašiljanje pozdravnog telegrama Nj. Vel. Kralju Petru II kao i pozdrav Savezu SKJ. Brat dr. Pipenbaher je zatim veoma toplo pozdravio izaslanika Saveza SKJ, brata dra Ivana Vasića, starešinu Sokolske župe Novo Mesto.

U svom daljnjem govoru starešina brat dr. Pipenbaher izjavio je, da je i Sokolska župa Ljubljana, kao i mnoge druge, osim gospodarske krize osetila još i neugodne posledice političkih prilika, usled kojih su mnogi i mnogi sokolski radnici bili premešteni iz svoga kraja delovanja, a poslednje godine stupio je na snagu i poznati opštinski pravilnik o upotrebi vežbaonica, kojim je mnogo kojoj jedinici oduzeta mogućnost najosnovnijeg rada. Ipak sa zadovoljstvom mora da istakne, da su se usled nastupivših promena u političkom životu sokolski redovi očistili i oslobodili elemenata, koji Sokolstvu nisu bili nikako na čast.

Nakon što je zatim skupština odala poštu umrloj braći i sestrama u toku godine, starešina brat dr. Pipenbaher podneo je izveštaj o opštem delovanju župske uprave. Izveštaji ostalih funkcionera župe bili su štapani i na vreme razaslati svim jedinicama, tako da se isti na skupštini nisu čitali.

Iz tajničkog izveštaja vidi se, da je župa u prošloj godini od važnijih prire-

daba održala župski slet, takozvano zvezdano trčanje na rođendan Nj. Vel. Kralja i župsku akademiju na 1 decembra. Župa je nadalje poduzela više intervencija radi premeštenih učitelja, koji su u jedinicama radili kao načelnici, prosvetari i prednjaci. Sklopljen je također i zajam za sanaciju sokolskih domova, kojih je najviše u ovoj župi. Osnovan je nadalje i župski list „Sokol“, koji je počeo izlaziti 1 jula pr. g., a od januara ove godine list je postao zajedničko glasilo župa Ljubljana, Maribor i Novo Mesto. Župa ima 52 društva i 27 četa. U tehničkom i prosvetnom pogledu župa je podeljena na 5 okružja, i to na: ljubljansko, dolensko, kamničko, pogranično i čabransko. Najslabije je čabransko okružje, iz koga župa u poslednje vreme ne dobiva nikakvih izveštaja, a to radi postojećih političkih prilika u tim krajevima.

Iz načelničkog izveštaja vidi se, da je župa imala 5.483 vežbača. Na pokrajinskom sletu u Subotici župa je učestvovala s dobrim brojem vežbača. Župski slet, koji je održan 14 juna pr. g. u Ljubljani, lepo je uspeo u svakom pogledu. Nadalje su održana planinska taborovanja, na kojima su učestvovala 32 jedinice, 37 društava je održalo svoje javne nastupe na kojima je nastupilo 4.566 vežbača, održano je 72 akademije, u 29 društava gaji se smučarstvo, a jahačke oteke imaju društva Ljubljanski Sokol, Ljubljana III i Ljubljana—Vič. Vežbači župskih jedinica učestvovali su i na brojnim takmičenjima, i to saveznom, župskim u Ljubljani, međužupskim plivačkim u Rogatačkoj Slatini, na župskim takmičenjima u igrama i na međunarodnim olimpijskim takmičenjima u Berlinu. U svrhu upotpunjenja stručnog znanja župskog prednjaštva održani su i brojni prednjački tečajevi, koji su pomnožili broj sokolskih prednjaka i prednjačica. Za tekuću godinu zbor društvenih načelnika i načelnica zaključio je da se izvede sledeći radni program: 9 maja župski biciklistički izlet, od 16 do 20 maja tečaj za proste grane, 15 avgusta župske plivačke utakmice, 22 avgusta župske utakmice u igrama, u novembru

Godišnja skupština Sokolske župe Bjelovar

U nedelju dne 18 aprila o. g. održana je redovita glavna godišnja skupština Sokolske župe Bjelovar, kojoj je učestvovalo 48 pretstavnika iz sokolskih društava i četa. Skupštini su prisustvovali kao izaslanici uprave i načelnštva Saveza SKJ braća Branko Živković, savezni ekonom, i Miroslav Vojinović, prvi zamenik saveznog načelnika.

Uoči glavne skupštine održana je u prostorijama Sokolske župe konferencija delegata društava i četa s članovima

uprave župe, na kojoj su pretresena sva aktuelna pitanja, a naročito rad župe i jedinica u prošloj godini te zadatak i program rada u tekućoj godini. Župska uprava razaslala je već ranije svima jedinicama štampane izveštaje sviju župskih funkcionera pa je stoga i rad na ovoj konferenciji, a tako isto i na samoj glavnoj skupštini, tekao glatko i bez poteškoća.

Iz sviju tih izveštaja vidi se, da se i uprava župe i velika većina župskih

opšti tečaj za članice i članove, proletnji i jesenski radni sastanak načelnika, u zimi međuzupski opšti prednjački tečaj, u februaru župski smučarski tečaj za članstvo i naraštaj, župske smučarske utakmice, okružni prednjački tečajevi, u martu župski tečaj za sudkinje, skupinska i okružna planinska taborovanja, tečajevi za naraštaj u planinama i kod vode, slet naraštaja i dece, i septembra ove godine propagandni tedan sokolske telovežbe.

Iz izveštaja o prosvetnom radu u župi videlo se, da je župski prosvetni odbor težio da se prosvetni rad usmeri u idejno-vaspitnom pogledu i da bi kao takav bio dopuna i pomoć sokolskom telesnom vaspitanju. U tu svrhu priređen je u avgustu prošle godine i župski prosvetni tečaj. Za pojedine prosvetne grane župski prosvetni odbor imao je posebne referente. U štampi bilo je objavljeno 1.897 članaka i vesti, što svedoči, da su sokolske jedinice savsesno izveštavale o svome delovanju. U poslednje vreme osnovan je i krug Sokola-znanstvenika. Prema primljenim izveštajima o prosvetnom radu iz pojedinih jedinica, bilo je 1.509 prosvetnih priredaba, što je znak snažnog prosvetnog delovanja u župi. U 57 sokolskih knjižnica bilo je 5.980 knjiga sokolskog sadržaja, a ostalog 17.429 svega dakle preko 23.000 knjiga.

Iz statističkog izveštaja vidi se, da je župa na koncu 1936 godine imala 52 društva i 26 četa. Jedna četa, Kozarje, bila je u toku godine radi nerada likvidirana. Koncem godine 1936 župa je brojala 6.438 članova, 2.447 rica, 1.436 muškog i ženskog naraštaja i 3.267 muške i ženske dece, dakle ukupno 13.855 pripadnika. Prema tome broj pripadnika smanjio se od prošle godine za 1.247, koji su usled čišćenja otpali iz sokolskih redova, a na veliku korist Sokolstva. Usled pak osetljive gospodarske krize građevna delatnost u jedinicama bila je skoro onemogućena. Od 79 jedinica u župi 30 njih ima svoj dom i vežbalište. Prema najnovijoj proceni imovina svih jedinica pretstavlja vrednost od dinara 20.790.000, a opterećena je sa 7.120.000 dinara duga. Svako društvo trebalo bi da nastoji da dođe do primernog letnjeg vežbališta, udaljenijeg od prometnih mesta, na kome bi, osiguravši prethodno potrebna materijalna sredstva, trebalo da podigne svoj dom. Društva pak koja još nemaju svog letnjeg vežbališta trebaju da smatraju jednom od od svojih glavnih dužnosti da kroz doba sokolske Petrove petoljetke do istoga dođu. Župski lekarski otek, koji sačinjavaju lekari ljubljanskih sokolskih društava, pružali su članstvu lekarske savete i potrebnu pomoć. Rad socijalnog oteka sastojao se uglavnom u priređivanju božićnica i pomaganju siromašnih članova. Prihoda župa je u prošloj godini imala Din. 154.297 i isto toliko izdataka, a imovina župe vredila je Din. 180.000. Župski list „Sokol“ imao je 440 pretplatnika, što u društvima a što među pojedincima, a što je za župu očividno premali broj. Učinjen je apel da se list među članstvom što više raširi.

Svi ovi izveštaji bili su nakon kratke debate jednoglasno primljeni, nakon čega je na predlog župskog nadzornog odbora župskoj upravi jednoglasno dana razrešnica.

Zatim je savezni izaslanik brat dr. Ivan Vasić skupštini izručio pozdrave od strane uprave Saveza SKJ i kao starešina župe Novo Mesto i u ime svoje župe, pozvavši bratsku Sokolsku župu Ljubljana da učestvuje na proslavi 50-godišnjice Sokolskog društva Novo Mesto. U svom daljnjem lepom govoru starešina brat dr. Vasić izneo je smernice za uspešan sokolski rad, naročito u sadanje vreme koje Sokolstvo proživljuje u Dravskoj banovini. Njegov govor, na koji mu se bratski zahvalio starešina brat dr. Pipenbaher, bio je često kao i na koncu popraćen oduševljenim odobravanjem.

Nakon što je zatim skupština primila proračun i radni program za tekuću godinu te predloge župske uprave i jedinica, izabrana je na koncu nova uprava župe, u koju su ušla ova braća i sestre: starešina dr. Josip Pipenbaher, zamenici starešine: inž. Lado Bevc, i Bogumil Kajzelj, načelnik Franjo Lubej, zamenici načelnika: Ivo Pustišek, Stanko Trček i Jože Rus, načelnica

Jelica Vazazova, zamenice načelnice: Mica Kržetova, Mara Staničeva i Hilda Jezerškova, tajnik Stane Flegar, blagajnik Tone Čotar. Članovi uprave: Ivan Prosenc, Lojze Lubej, Janko Miler, Dušan Podgornik, inž. Albert Poženel, dr. Josip Prodan, France Slana, Gvozden Bralović; zamenici: Anton Gernek, inž. Zdenko Kokalj, Karel Mehtig, Andrej

Godišnja skupština Sokolske župe Niš

Sokolska župa Niš održala je svoju redovnu godišnju skupštinu dne 17 i 18 pr. m., kojoj je učestvovao 41 član uprave župe i 32 delegata iz 28 društava. Osim toga skupštini je prisustvovao i veći broj društvenih načelnika, načelnica i prosvetara.

Prvog dana u 9 čas. otvorena je skupština i delegati su se podelili u sekcije da bi svestranije i detaljnije pretresli izveštaje. Postojale su sledeće sekcije: tehnička, prosvetna, zdravstveno-lekarska i finansijska. Sekcije su radile celo pre podne, pretresle izveštaje i usvojile izvesne predloge i zaključke, koje su podnele po podne skupštinskom plenumu na rešenje.

Po podne sastao se skupštinski plenum u 3 časa. Pored delegata i članova, skupštini su prisustvovali i mnogi Sokoli iz Niša i van Niša, koje je interesovao rad skupštine. No, sem Sokola, bilo je u sali takodž i lica koja uopšte nisu članovi sokolske organizacije. Zbog prepunjenosti sale, rad je bio otežan, ali je ipak tekao normalno.

Svi izveštaji koji su podneti na rešenje, primljeni su neki sa više, neki sa manje diskusije. Usvojeni su i predlozi i zaključci koji su redigovani u prepodnevnom radu po sekcijama, sem nekih za koje se našlo da su neizvodljivi. Primljen je bez diskusije pravilnik putne blagajne župe i jednoglasno je dana razrešnica za rad u 1936 godini staroj upravi.

Kada je se prešlo na sastav predloga Savezu za naimenovanje nove uprave, došlo je do podvojenosti i oštrije diskusije. Postojale su dve liste: prva sa Radovanom Dimitrijevićem na čelu i druga sa dr. Đakom Mihajlovićem. Predlozi su izneti na tajno glasanje. Glasalo je 72 delegata i članova starešinstva. Prva lista je dobila 38 glasova, a druga 34. Rešeno je da se kao predlog Savezu za naimenovanje nove uprave dostavi prva lista.

Sutradan 18 aprila nastavljena je skupština sa daljim dnevnim redom. Skupština je nastavljena u prisustvu saveznog delegata br. dr. Feliksa koji je toplim govorom pozdravio skupštinu u ime br. Saveza.

U 11 časova održana je svečana sednica, na kojoj su prisustvovali predstavnici vojske — g. Miljković Drag. diviz. general, i predstavnici državnih i samoupravnih vlasti, nacionalnih i humanih ustanova i udruženja. Na ovoj sednici objavljen je rad sa sokolske skupštine i saopštena je rezolucija, koja koja je usvojena na skupštini, a koja glasi:

da je u toku radne 1936 godine bio rad obilan kako u Sokolskoj župi, tako i u sokolskim društvima i četama, te da su postignuti zadovoljavajući rezultati;

u koliko je bilo smetnji u radu, one su dolazile van sokolskih redova, ali su uspešno otklanjane;

da je Sokolstvo u svima mestima svesrdno sarađivalo sa našom dičnom vojskom, narodom i svima humanim i nacionalnim ustanovama;

na osnovu gornjeg skupština nalazi: da za prošlogodišnji rad treba odati puno priznanje bratskom Savezu Sokola Kraljevine Jugoslavije;

upravama: župe, društava i četa i svima sokolskim pripadnicima i našim prijateljima na teritoriji ove župe odaje se takoder puno priznanje;

da treba prionuti svim snagama da se ostvari u toku naredne godine jedan deo programa predviđenog za rad u Petrovoj petoljetki.

Za ostvarenje ovoga programa odbori i sekcije predlažu sledeće:

Načelnništvo: da se uvede opšti pravilnik putne blagajne za sve jedinice župe;

da se župa podeli na 10 okružja, jer to zahteva uspeh rada, i to na: okružje Aleksinac (sa društvima: Sokobanja i

Sever, Viktor Senica, Franc Vidmar, Mirko Pestotnik; revizori: Luce Straus, Vinko Kocijan, Leo Čebular; zamenici: dr. Franjo Podkoritnik i Antun Smale; župski barjaktar Radovan Stare, zamenik Franjo Stajer; časni sud: dr. Franc Lokar, Janko Blajvajs, Josip Janša, Bojan Drenik, inž. Gojmir Pehani; zamenici Stane Gašperšič i Janez Porenta.

Ražanj); okružje Prokuplje (sa društvima: Blace, Kuršumlija i Podujevo); okružje Leskovac (sa društvima: Lebane, Vlasotince i Grdelica); okružje Vranje (sa društvima: Surdulica, Vlad. Han i Bosiljgrad); okružje Piroć (sa društvima: Bela Palanka i Caribrod); okružje Knjaževac (sa društvima: Tresibaba—Rudnik, Svrlijig i Vina—Rudnik); okružje Bor—Rudnik (sa društvima: Boljevac, Rtanj—Rudnik i Krivi Vir); okružje Negotin (sa društvima: Tekija, Kučevo, Donji Milanovac, Golubac i Žagubica) i okružje Niš sa društvom Niš I;

da se u 1939 godini održi pokrajinski slet u Nišu sa obaveznim učesćem Sokolskih župa: Skoplje i Kragujevac.

Rad petoljetke u 1937 godini:

da svako društvo koje ima čete održi društveno takmičenje članova četa u propisanom 8-ero boju za 1937 godinu; da svako okružje održi okružno takmičenje članova četa u propisanom 8-ero boju (na ovom takmičenju takmiče pobednička četna odelenja članova koja su prvaci u društvima);

da svako okružje uputi na župsko takmičenje u Niš pobednička odelenja članova četa koji su prvaci okružja; da svako društvo uputi najmanje jedno takmičarsko odelenje članova ili naraštaja na župsko takmičenje u Nišu;

da svako okružje održi svoj okružni nastup.

Prosvetni odbor: da se bezuslovno obrazuje pozorište lutaka pri župi u Nišu koje će sa vremena na vreme ići po društvima naše župe;

da se odredi jedno lice iz Ž.p.o. isključivo za štampu Ž.p.o.;

da se odredi jedna sestra iz starešinstva župe da bude kao izvestilac za vaspitanje članica sokolskih četa;

da se izvrši potpunija organizacija župskih, društvenih i četnih prosvetnih odbora po odredbama organizacije;

da se nastoji da što veći broj prosvetara prođe kroz prosvetnu školu;

da se pregled prosvetnog rada u svima društvima bilo od strane župskog prosvetnog odbora ili prosvetara iz okružja vrši;

da se bezuslovno održi jedan do dva prosvetna tečaja od po najmanje šest dana, za društvene prosvetare i članove prosvetnih odbora;

da se održi jedan trodnevni prosvetni tečaj a po mogućstvu i dva za četne prosvetare i članove prosvetnog odbora;

da se bezuslovno poveća broj pretplatnika na sokolske listove i što više širi sokolska štampa, a sve sokolske čete da se snabdevaju sokol. štampom; da se obrati što veća pažnja na prosvetno-kulturno i higijensko podizanje sela;

da se organizuje i održi što veći broj sokolskih priredaba;

da se organizuju i održe kursevi za prednjake;

da se umnože i povećaju društvene i četne knjižnice;

da se prosvetni rad u župi kreće u cilju propagande sletova u Beogradu,

Godišnja skupština Sokolske župe Sušak-Rijeka

Sokolska župa Sušak-Rijeka održala je svoju XXIX redovitu glavnu godišnju skupštinu dne 25 pr. m. pod predsedanjem župskog starešine brata Ive Polića, a u prisustvu izaslanika bratskog Saveza SKJ brata Gojka Mudrića. Sa skupštine poslani su pozdravni brzojavi Nj. Vel. Kralju Petru, Savezu SKJ i prvom zameniku saveznog starešine bratu Engelbertu Ganglu.

Skoplju i svesokolskog u Pragu 1938 godine;

da se po svima okružjima održe jednodnevni administrativni tečajevi i da du potrebna upustva za ovaj rad.

Lekarsko-zdravstveni otek: Tražiti od pretpostavljenih da u svakom mestu gde postoji sokol. jedinica, opštinska uprava dodeli bez ikakvog izgovora odgovarajući deo slobodnog zemljišta „utrinško“ koje ima poslužiti za izgradnju bilo sokolskog vinograda, bašte, cvečare i voćnjaka bilo za podizanje sokolske šume sa pčelinjakom, kako bi se od tako stvorenih prihoda stvorila mogućnost za održavanje sokolane i njenih potreba kao i pomaganje sokolskih pripadnika u društvima i četama;

zahtevati od pretpostavljenih moralnu pomoć za čuvanje narodne nošnje, suzbijanje luksuza, neunošenjem gradskog luksuznog odelja;

budžetom predvideti sumu od din. 10.000 za socijalno-zdravstveni fond koji se pored lekarskog oteka osniva; tražiti da se saveznom socijalnom oteku ne odobri 25% od godišnje dodeljene mu pomoći koliko traže, već svega 10% za zadovoljenje potreba samoga saveznog socijalnog oteka.

Otek za rad na selu: da tačnost podataka unetih u uputniku za obilazak četa potpiše i starešinstvo čete pored overe matičnog društva;

svaka četa prilikom društvenog javnog nastupa, takmičenja dužna je predati spisak učesnika u duplikatu od kojih će se jedan primerak dostaviti župi;

svaki načelnik čete vodiće prozivnik u dva primerka vežbajućeg članstva i naraštaja iz koga će se videti imena vežbača, njihovo pohađanje vežbovnih časova i opravdanih časova na koje nije prisustvovao. Jedan primerak ostaje četi a drugi se redovno šalje matičnom društvu svakog meseca. Izveštaj treba da bude potpisan od načelnika i starešine čete;

ovlašćuju se matična društva da pomoć koju dobijaju od župe za obilazak četa mogu po njihovom nahođenju a s pogledom na mesne i terenske prilike razdeliti s tim, da su dužne da obidu sve čete u području.

Narednu pomoć ne može ni jedno društvo dobiti dok ne podnese iscrpan izveštaj o pregledu svih svojih četa po prethodnoj pomoći.

da župa odredi okružjima izvesnu pomoć za održavanje tečajeve za vođe sokolskih četa kao i za obilazak istih radi kontrole i podizanja morala kod članstva.

Blagajna — budžet: doprinos župi ostaje u 1937 god. din. 5 po članu. Naraštaj i deca ne podležu plaćanju župskog doprinosa;

da se u budžetu za 1937 god. unese i iznos od din. 10.000 za socijalno staranje;

sve jedinice župe dužne su da od neto prihoda svojih priredaba dostavljaju župi 5% za ovu svrhu.

Ekonomat: Da se u godišnji izveštaj župe unese i imovno stanje svojih četa, koje dostave na vreme svoje vel. stat. izveštaje i da se naznači koje jedinice nisu dostavile svoje izveštaje.

Statistika: Da župa jednim raspisom uputi statističare na uredno vođenje statistike.

Da se održi jednodnevni tečaj za statističare u župi ili kod okružja.

Administracija: Da se prema materijalnoj mogućnosti u toku godine obidu sva društva od članova starešinstva župe radi pregleda rada i davanja upustva za dalji i jednoobrazni rad.

U podne brat starešina je zaključio skupštinu pozdravljajući još jednom sve prisutne.

Na skupštini pretresani su izveštaji svih župskih funkcionera i raspravljalo se o održavanju okružnih sletova te o proslavi 30-godišnjice postojanja Sokolske župe Sušak-Rijeka, a koja će se održati na rođendan Nj. Vel. Kralja dne 6 septembra o. g.

Nakon što su zatim bili raspravljani predlozi pojedinih bratskih jedinica, na predlog revizionog odbora podeljena je razrešnica staroj župskoj upravi te

je izabrana nova, koju sačinjavaju sledeća braća i sestre: starešina Ivo Polić; prvi zamenik Milan Bačić, drugi dr. Pero Zec i treći Albert Mahar; tajnik Egidije Pelcer, načelnik Marijan Boras, načelnica G. Šepić, prosvetar Josip Bačić, blagajnik Marin Rubinić, matičar Emil Dukić i gospodar Andre Sikić. Odbornici: Josip Braun, Emil Boren, Đuro Jakšić, Vlado Kraljeta, Ante Margan, Mate Milković, Ivan Pilepić, Vlado Riger, Dragutin Retl i dr. Ante Švalba. Zamenici: Albin Jagodnik, Miroslav Ježić, Franjo Kataranić, Ivan Lončar, Anton Margan, dr. Josip Peteh, Frane Ružić, Viktor Stipčić, Miloš Stojanović i Božo Suzanić. Revizori: dr. Vladimir Blaž, Ivan Ivan Čop, Nikola Hero, Srećko Sukačić i Vitomir Vranić. Zamenici: Ante

Bačić, Bude Ružić, Vljeko Stanić, Josip Uravić i Otelio Valesio. Sud časti: dr. Franko Klarić, dr. Davor Lukanović, dr. Vinko Mikulić, Mehmed Alija Omerbegović i Dragutin Retl. Zamenici: dr. Niko Bačić, Ferdo Karlavaris, Dane Miletić, Aleksandar Nikolić i Rude Tončić. Barjaktar Marijan Volf i zamenik Franjo Banić.

Nakon provedenog izbora župske uprave preuzeo je ponovno predsedanje skupštine izabrani starešina brat Ivo Polić, koji funkciju starešine župe Sušak-Rijeka vrši već 24 godine. Nakon kraće i stvarne debate o nekim preostalim pitanjima skupština je zaključena pevanjem sokolske himne „Hej Sloveni“. Posle skupštine bio je zajednički ručak

i 4.079 šumskog drveća. Nabavljeno je 300 kg čilske salitre. Održano je šest sokolskih sreskih izložaba za poljoprivredne proizvode i kućne predmete, na kojima je uzeo učešća 71 izlagač sa 321 predmetom.

Zdravstvo. Zdravstvena akcija je vrlo intenzivna i obuhvata i ličnu i kućnu higijenu. U ovoj grani posla župa se rukovodila načelom, da na već postojećem stvori nešto bolje i korisnije. Na selima su članovi četa okrećili 16.154 kuće, napravili 745 pljuvaonica, načinili 1.004 otirača za obuću, izgradili 452 nužnika i iskopali 719 jama za dubrište. Župa je 36 četa snabdela sa ormaricama za apoteke. Održan je na-tečaj za pismeni sastav: Cistoća je pola zdravlja. Pristupilo se i organizaciji zdravstvenih referenata u jedinicama i lekarskom pregledu vežbača. Zavetovanih trezvenjaka u jedinicama ima 1.944.

Uređenje voda. Uklanjajući stalne nevolje koje biju kraj u kome župa deluje, povedena je akcija da se uredi 90 pijaćih voda u bezvodnim selima. Za tu svrhu uspelo je skupiti pomoć od dinara 112,351.— a za uređenje 20 voda izdato je 45.321,50 dinara. Osim toga Češkoslovačka obec sokolska dala je župi da uredi 5 voda na njezin račun. Novčanom pomoći pomogla se izgradnja dveju voda u selu Podvelež (Mostar). Ova akcija provodi se uz pomoć dobrih ljudi i patriotskih ustanova u zajednici sa Studentskom radnom četom univ. prof. brata dra Laze Popovića iz Zagreba. Ovom saradnjom ujedinjen je rad i prosveta i time omogućena bogata narodna žetva.

Prosveta. Prosvetna akcija župe Mostar sprovodi se kroz sve oteke, a naročito kroz otek za rad na selu, tečajski, naraštajski, uredništvo „Knjige“, tako da župski prosvetni odbor ima manje posla od prosvetnih odbora u ostalim župama. Ovo je zato, što u župskoj upravi vlada jedinstvena harmonija između oteka i oteka. Svakom oteku je ostavljena puna inicijativa po ličnoj snazi pojedinaca za provođenje osnovnog plana rada. Od 14 članova Ž.p.o. vrši razne funkcije u upravi župe njih 9. Ali prosvetni odbor i u ovoj godini izvršio je svoje dužnosti u najširim granicama mogućnosti. Održan je opšti župski tečaj za učenike-će Učiteljske škole u Mostaru; jednodnevni informativni tečaj za društvene prosvetare i dva prosvetna informativna tečaja u društvima za članove četa. Župa je i ove godine izdala velik broj letaka i plakata, 1.000 kom. saborske spomenice Stopama naših djedova, 1.500 partitura Sokolske molitve, a redovno je izdavala svoj časopis i vesnik tehničkog odbora župe. Prikazano je 11 filmova u 20 četa pred 4.062 gledaoca. Održana je guslarska utakmica. Organizovana je bila guslarska turneja kroz naše jedinice. Ovaj pokušaj zadovoljio je preko svakog očekivanja. Dvojica guslara održala su sela u 152 jedinice pred 25.998 slušalaca. Prilikom proglašenja sokolske Petrove petoljetke župa je priredila svečanu akademiju. Sve jedinice župe imaju knjižnice sa 35.173 knjige. Svega ima 46 oteka. i to: 1 foto, 1 lutkarski, 10 muzičkih, 7 pozorišnih, 2 naraštajski, 10 pevačkih, 6 trezvenjačkih i 9 tamburaških.

Telesno vaspitanje. Rad na telesnom vaspitanju podbacio je upravo toliko, koliko je davano manje inicijative. Župski načelnik br. Petar Čolić premešten je u Jagodinu i njegov posao nije imao ko voditi, pa je onaj moralni potstrek izostao, a to se je odrazilo i na poslovima oko telesnog vaspitanja članstva. Uspelo se organizovati u 48 jedinica streljačke oteke i održati prvu župsku utakmicu u gađanju. 132 jedinice provadale su laku atletiku, a u 20 jedinica gaje se razne igre. Tri društva imaju konjičke oteke. U 14 jedinica priređen je naraštajski dan, a u 10 održana je naraštajski akademija. Javne vežbe održalo je 44 jedinice i u povorkama učestvovalo je 10.271 učesnik, a istupilo na vežbalište 4.902 vežbača pred 22.460 gledalaca. Održana je župska javna vežba i u svečanoj povorci je učestvovalo 909 a u vežbama istupilo 492 pripadnika. Na sletu u Subotici župa Mostar je bila zastupana sa 122 člana i članice i sa 15 naraštajaca, a na sletu u Šibeniku sa 132 pripadnika. Smučarski otek i-

maju 2 društva, plivačko-veslački otek organizovan je u 9 jedinica. Održano je 5 društvenih utakmica. Četne utakmice održane su u 9 matičnih društava. Osim spomenutih, župa je održala plivačke, u igrama i opšte utakmice. Održana su 3 društvena prednjačka tečaja i jednomesečni župski prednjački tečaj.

Štednja. Štediša ima u jedinicama župe Mostar 3539, koji su uštedeli 46.977 dinara. Naplaćeno je 248.636 dinara članarine, a u fondu za gradnju domova nalazi se uštedovina od 961.535 dinara.

Gospodarski otek. Jedinice su nabavile preko gospodarskog oteka razne robe, od štampanica do poljoprivrednih sprava, u vrednosti od 256.584,25 dinara, za koju je izdato 252.668,65, pa je saldo ovog oteka 3.915,60 dinara.

Brojno stanje. Brojno stanje u 145 četa i 28 društava župe Mostar smanjilo se je za 2852 pripadnika, pa je svega bilo članova 10.696, naraštajaca 1572 i dece 3489, odnosno svega 15.757 pripadnika. U minuloj godini jedno je društvo brisano, a jedno pretvoreno u četnu. Likvidirano je 12 četa u kojima je zamro sokolski rad usled teških prilika, a osnovano novih 6.

Obilazak jedinica. Obilazak jedinica je i sada najefikasnije sredstvo za uspešan rad na terenu. Prema dobivenim podacima od malog broja jedinica i sokolskih radnika, 246 sokolskih radnika posetili su 702 puta jedinice i prešli 16.468 km, a guslari prilikom propagandne turneje prešli su 1635 km.

Blagajna 1936 i proračun 1937. Za izvršavanje svih ovih poslova župska blagajna je pribavila sredstva od 346.796,36 dinara, a morala je izdati 371.737,94 dinara, t. j. zadužili se za 24.941,58 dinara. Od jedinica župa je primila: od društava: 32.087,50, a od četa 7.785.— dinara, ukupno 39.872,50 dinara. Ovogodišnji gubitak i razna dugovanja župe iznose svotu od dinara 114.516,58, a poslovi i potrebe sela i grada traže sve veće žrtve i napore, pa i nova i još veća materijalna sredstva. Idući program rada, produbljen i proširen na sve pravce moralnog i privrednog života župskih pripadnika iziskiva materijalne izdatke od 37.160.— dinara, dok su redovna primanja od jedinica predviđena u svoti od 54.834.— dinara.

Program rada u tekućoj godini. Program za 1937 godinu sastoji se iz redovnih upravno-administrativno-organizacijskih poslova, (86.860.—) iz prosvetne akcije (23.200.—), iz plana za telesno vaspitanje (76.000.—), iz rada na selu (166.100.—), iz plana Sokolske Petrove petoljetke (79.000.—), iz akcije N. O. O. (6.000.—), za dogradnju župske zgrade (80.000.—) i iz raznih sitnih poslova (20.000.—).

Sokolska Petrova petoljetka. Sokolska Petrova Petoljetka je primljena u župi Mostar željeznom odlučnošću. Župa je prva zaorala brazdu na korovom pokrivenoj njivi. Onaj životodavni impuls: u slavu Boga, za pokoj duše Kralja Aleksandra, za sreću i dug život Kralja Petra Drugog i sjaj Jugoslavije našao je živu iskru u vatrenim sokolskim srcima radnika ove župe.

Prednjački tečajevi Sokolske župe Skoplje

U svrhu što uspešnijeg izvođenja vojničkog dana na pretstojećem petom pokrajinskom sletu u Skoplju, načelnništvo Sokolske župe Skoplje održalo je nedavno tečaj za vodnike vojnika, koji će nastupiti na sletu dne 20 juna o.g. Tečaj, koji je pohađalo po nekoliko oficira i podoficira iz svake jedinice skopskog garnizona, održan je u Sokolskom domu Matice te je trajao četiri dana. Na tečaju su predene sve vežbe, koje će se izvoditi na vojničkom danu. Tečaj je vodio načelnik župe brat Aleksa Jovanović.

Načelnništvo župe organizovalo je od 23 do 25 pr. m. i tečaj za načelnice društva, na kome su predene sve vežbe, koje će se izvoditi na glavnim sletskim danima. Tečaj je vodila sestra Ljubica Jovanović, prva zamenica savezne načelnice, koja je u tu svrhu došla iz Beograda.

Godišnja skupština Sokolske župe Tuzla

Sokolska župa Tuzla održala je svoju godišnju skupštinu dne 18 aprila o. g., na kojoj su učestvovali po prvi put i delegati sokolskih četa. Izaslanik Saveza SKJ na skupštini bio je brat Đura Brzaković.

Skupštinu je otvorio starešina župe brat Jovan Petrović. Sa skupštine poslat je telegrafski pozdrav Nj. Vel. Kralju Petru II. Posle biranja zapisničara i dva overovača zapisnika prešlo se na izveštaj funkcionera. Diskusija je bila živa, naročito o izveštajima braće: načelnika, prosvetara i referenta za čete. U glavnom skupština se pozabavila kako da se poboljša disciplina prilikom javnih nastupa, ojača prosvetni rad i rad u četama. Primljena je i jedna novina u župi, naime, da svaka četa po članu plaća župi godišnje 2 dinara doprinosa.

Skupština je na koncu izabrala u upravu ovu braću i sestre: starešina Jo-

van Petrović, zamenici: Nikifor Todić i inž. Branko Budimir, prosvetar Jovan Đurišić, tajnik Svetolik Popović, blagajnik Mehmed Salihspahić, predsednik oteka za čete Vojo Vukanović, predsednik lekarskog oteka dr. Pero Todorović, pročelnik socijalnog oteka Kamenko Milisavljević, statističar Vukašin Vuković, načelnik Osman Tufekčić, zamenici: Dano Marković i Branko Stanković, načelnica Desanka Đorđić, zamenice: Kevljka Anđelić i Helena Pavlič. Članovi uprave: Makso Dešić, dr. Bojo Vasiljević, Mehmed Selimović, dr. Fuad Idrizbegović, Ferhat Azabagić, Bogoljub Jajčanin, Grujica Novaković. Nadzorni odbor: Marko Vujasinović, Kosta Jovičić, Anto Primožić, Aleksandra Janković, Mujo Kunosić i Uroš Đoković. Sud časti: Nikifor Todić, Popović Svetolik, Vojo Vukanović i dr. Pero Todorović.

Rad Sokolske župe Mostar

Sokolska župa Mostar održaće svoju XVII glavnu godišnju skupštinu u nedelju dne 9 o. m. u Mostaru. Iz otštampanog izveštaja za ovu skupštinu iznosimo neke podatke, koji ubedljivo svedoče o ogromnom radu koji razvija ova župa a u cilju opšteg podizanja naroda svoga kraja putem Sokolstva.

Upravno-administrativno-organizacijski rad. Sednica je održana sa svim župskim otecima 97. Poslato je raznih raspisa društvima 50 sa 272 objašnjenja. Četama je upućeno raznih pisama (okružnica) 38 sa 236 upustava. Svakog meseca su slata naraštajcima setovanja i tečajcima saveti. Administracija župske uprave ove godine je neobično bila aktivna, pa je glavni delovodnik zabeležio broj 12.015, načelnik 1849, prosvetni 1016, knjigovodstvo 2069 i gospodarski 1123. Osim toga umnoženo je na roto mašini raznih dopisa 38.659 a štampano 17.600. Župa je redovno izdavala i svoj časopis „Knjigu za sokolsko selo“. Saborski elaborat je sreden i želje sabora dostavljene nadležnim u 36 molba. Održani su zborovi radnika na selu, prosvetara, načelnika i društvenih starešina. Župski delegati su u dozvoljavajućim granicama posećivali društvene skupštine, tromesečne sednice, javne časove, svečane priredbe, čak i kod četa.

Socijalni rad. Socijalno staranje župe urodilo je plodom te je podeljeno u novcu 16.977,50 i poslato na ishranu 15 dece zauzimanjem bratskog društva u Svilajncu. Osim toga 60 četa održalo je dan zahvalnosti Bogu sa akcijom milosrđa i od 4016 učesnika skupile su 7.174 dinara za nevoljne u selu.

Tečajevi. Župa je i u ovoj godini održala opšti tečaj za članove četa. Svršene tečajce organizovala je u posebne tečajske zajednice. Aktivnih tečajaca župskih saradnika bilo je 136 sa 24 dobrovoljca i oni su čitali župska predavanja pred 125.611 slušalaca. Da bi pojačala akciju i u ovom pogledu, župa je organizovala i naraštajce u posebne zajednice. Svakoj zajednici šalje se besplatno časopis „Mladi zadrugar“. U 65 zajednica organizovanih naraštajaca ima 143, a čitali su

župska predavanja i članke iz „Mladog zadrugara“ pred 68.211 slušalaca.

Listovi. Posredstvom župe sve seoske jedinice dobivaju besplatno časopise: Narodnu odbranu, Vojnički list i Sokolsko selo, a pretplaćene su sve jedinice na župski časopis „Knjiga za sokolsko selo“, na Sokolski glasnik, Sokolsku prosvetu, a neke i na druge listove.

Zadrugarstvo. Sistematski je vršena propaganda za zadrugarstvo. Župa je i ove godine prodavala proizvode sokolskih zadruga u Avtovcu i u Čibači. Osim toga med iz sokolskih pčelinjaka razaslan je po celoj državi. Sama župa nije odustala od namere da osnuje svoju centralnu zadrugu, pa će se još u ovoj godini početi sa prvim zajedničkim radovima. Tada će se moći razviti intenzivniji rad oko sakupljanja lekovitog bilja i prodajom čuvenih specialiteta iz Hercegovine, Dubrovačkog Primorja i Imotske Krajine. Saradnjom sela i grada kroz sokolsko zadrugarstvo verovatno će se rešiti socijalni problemi današnjice tih krajeva.

Kućni zanati. Na podizanju kućne industrije župa je uložila mnogo truda, a i materijalnih sredstava. Slati su uzorci presa za sir, preslica za pređenje vune, košnica, gusala itd., a župa je podelila besplatno 40 presa za sir i 10 košnica. Izrađene gusle u selima i drugo župa je uvek prodavala po odgovarajućim cenama. Da bi omogućila izradu domaćeg platna, župa se je sterala da seoske jedinice povećaju setvu lana i konoplje i nabavila moderan razboj za tkanje platna.

Poljoprivreda. Za poljoprivredno poboljšanje u selima župa je i ove godine nabavljala plemenitija semena i nastojala da se uvedu u njenim krajevima. Župa je uspela nabaviti i rasturiti u jedinicama 50.795 kg odličnog semena deteline, stočne repe, postrne repe, futoškog glavatog kupusa, krompira iz Slovenije i raznog povrtnog semena. Nabavljeno je 17.600 strukova futoškog glavatog kupusa, i 400 kg duvanskog ekstrakta za pobijanje biljnih štetočina. Pripadnici sokolskih četa zasejali su plemenitijih semena posredstvom župe, a nabavili direktno 6.289 kg, zasadili 13.725 voćaka, 1.320 loza

X svesokolski slet u Pragu**30.000 članova nastupiće najednom na praškom sletu**

Skoro godina dana deli nas još od X jubilarnog svesokolskog sleta u Pragu, koji českoslovačko Sokolstvo priređuje naredne godine prigodom proslave dvadesetogodišnjice bratske Českoslovačke Republike, a ogromne sletske pripreme vrše se već takvim tempom kao da će se slet održati kroz najkraće vreme. To je potpuno i shvatljivo kad se ima na umu, da će X jubilarni svesokolski slet u Pragu 1938 svojom veličanstvenošću nadmašiti sve dosadašnje, te da organizacija jednog tako grandioznog pothvata zahteva ogromne napore i temeljite i dugotrajne pripreme.

Na sletu će nastupiti čitava vojska Sokola i Sokolice, od kojih će samo članova najednom vežbati 30.000, i to sletske vežbe brata Pehačka a uz glazbenu pratnju koju je komponovao brat Sehak. Ove vežbe članova biće izvođene delimično i uz pevanje jednog velikog pevačkog zbora. Pevanje zbora delić se na tri dela: u prvom delu pevaće se češke pesme, u drugom moravske, a u trećem slovačke. Ovo pevanje prelaziće u izvesnim pasusima u recitaciju, kojom će se odati počast palim ratnicima, dok će za to vreme armija Sokola vežbati na sletištu pognute glave stajati jednu minutu u mirnom stavu. Razmak između jednog vežbača i drugog, koji je na poslednjem, IX svesokolskom sletu u Pragu 1932, iznosio 1.45 cm, smanjiće se tako, da će u svakoj tački križanja dijagonala između svaka četiri vežbača, koja svojim stavom formiraju četverokut, biti postavljen još po jedan vežbač. Tako će biti moguće, da na istom sletištu, na kojem je prigodom poslednjeg svesokolskog sleta vežbalo 17.000 vežbača, naredne godine nastupi najednom gotovo dvostruki broj vežbača, naime njih 30.000.

Program X svesokolskog sleta u Pragu

Već je izrađen i ceo program mnogobrojnih sletskih priredaba, koje će se održati u okviru X svesokolskog sleta u Pragu u toku celog meseca juna i prvih dana jula naredne godine, a kojim su određene sledeće priredbe:

Juni: dne 5 (subota): dan dece osnovnih škola; 12 (nedelja): dan srednjoškolske omladine; 16 (četvrtak): dan sokolske dece; 26 (nedelja): dan muškog i ženskog naraštaja; 27 (ponedeljak): takmičenja naraštaja; 28 (utorak): takmičenja naraštaja; 29 (sreda): svečana povorka naraštaja; 30 (četvrtak): međunarodna gimnastička takmičenja muških i ženskih.

Juli: 1 (petak): međunarodna gimnastička takmičenja muških i ženskih, srednjih i viših razdela, i takmičenje u deseteroboju članova (prvi deo); 2 (subota): gimnastička takmičenja srednjih i viših razdela članova, takmičenje u deseteroboju (drugi deo), takmičenje u peteroboju članica, gimnastička takmičenja za prvenstvo žena i primeri iz vežbanja naraštaja i najmlađe dece; 3 (nedelja): veliki nastupi Sokola i Sokolice; 4 (ponedeljak): sokolska takmičenja nižih razdela, takmičenja starijih Sokola, takmičenje za prvenstvo članica, slovensko sokolsko štafeto takmičenje, izvedbe na podijumu, slovenska takmičenja vrsta članova i članica; 5 (utorak): takmičenja za slovensko prvenstvo, izvedbe na podijumu, nastup sokolske konjice; 6 (sreda) pre podne: svečana sokolska povorka, popodne: nastup vojske. Uz ovaj program još će se održati sledeće priredbe: takmičenja u hazeni, odbojci, košarci i tenisu, u Visokim Tatrana takmičenja u skijanju, klizanju na ledu i hokeju te konačno takmičenja u plivanju, veslanju, kanoistici, jahanju, mačevanju kao i u izvedbama na podijumu.

Posebni deo na sletu pretstavljaju sletska scena, zatim takmičenja sokolskih glazba i pevačkih horova, sokolskih diletantskih pozorišta i pozorišta s lutkama.

Nadalje za vreme sleta biće priređena velika sokolska sletska izložba i

sletski sajam, koji će se održati pod devizom „Sokolstvo u radu i borbi za naciju“. U pogledu sokolske sletske izložbe predviđa se, da će ova nadmašiti onu prigodom poslednjeg svesokolskog sleta 1932, a sletski sajam biće prikaz sokolske privredne delatnosti.

U vezi s pretstojećim sletom vrše se i veliki radovi na samom Masarikovom stadionu, uz koji je sada uređen i stadion za laku atletiku te vojnički stadion. Pored postojećih tribina biće podignute i tribine sa strane, a uređić se i proširiti i prilazni putevi do stadiona te pojačati kapacitet transporta tranvajskih linija. Također će se sada rešiti i pitanje konačne izgradnje svlačionica na sletištu, u kojima će trebati da bude prostora za 60.000 do 65.000 lica.

Računa se da će na sletu biti 15.000 srednjoškolske omladine, oko 35.000 sokolskog naraštaja te preko 100.000 Sokola i Sokolice, pored ogromnog broja sletskih gostiju iz zemlje i iz inostranstva.

Razne sletske vesti

Grad Prag, koji je preuzeo protektorat sleta, zastupaće u sletskom počasnom predstvištvu članovi gradskog veća br. Fr. Bureš i ing. O. Cirk. U počasno predstvištvo pozvaće se i brat **Adam Zamojski**, kao predstavnik Saveza slovenskog Sokolstva.

Sletska kancelarija otpočela je svoj rad, koji se sve više proširuje.

Poseta stranih i domaćih novinara u Tiršovom domu radi informacija o sletu i sletskim pripremama sve je veća. Novinari nose za svoje listove bogati propagandni i štampani materijal, koji je od značenja za slet.

Na čelu posebnog redakcionog odbora za izdavanje vesti za inostranstvo nalazi se brat ing. E. Fehner.

Propagandni manji plakat, veličine 24 × 33, izići će u 11.000 primeraka sa tekstom na slovenskim te na francuskom i engleskom jeziku. Na crvenoj osnovi bela slova obznajuju slet sa dve reprodukcije fotografskih slika sa poslednjeg, IX svesokolskog sleta.

Propagandni letci izdaće se u 750.000 primeraka, a na 15 jezika.

Sletske nalepnice izdaće se prema predlogu brata inž. Voj. Minaržika u 10 serija, od kojih će prvih devet prikazivati uspomene sa prvih devet sletova, dok će poslednja prikazivati X svesokolski slet sa crtežom od Aleša.

Propagandni osek priprema izdanje propagandnih markica za pisma, pakete i t. d.

O izdanju sletskih maraka i dopisnica vode se pregovori s ministrom pošta i telegrafa.

Rok za izradu sletskog plakata u veličini 120 × 145 s najviše 4 boje istekao je 4 pr. m. U žiri su ušli akademski slikari. Prva nagrada iznosi 1.000 Kč.

II sletska izveštajna škola odlučeno je da se održi u okviru prvog sastanka urednika župskih listova i izvestilaca.

Pripremu sletske lutrije vrši lutrijska komisija, u koju su ušli članovi finansijskog odbora i revizori sletskog odbora.

Prilozi za slet već pristižu od strane novčanih zavoda, industrijskih i trgovačkih preduzeća; do nedavno stiglo je oko 250.000 Kč.

Sletski porez i štednju već su uvele mnoge župe da bi omogućile što većem broju svojih pripadnika učestvovanje na sletu.

Takmičari se marljivo pripremaju za međunarodna gimnastička takmičenja, koja će se održati prigodom X svesokolskog sleta u Pragu.

Fregled takmičara i vežbi. Načelnik COS brat dr. Miroslav Klinger izvršio je pregled takmičara, kojih ima 14, i to iz raznih krajeva, kao i vežbe, da li se dobro uvežbavaju.

Sletska izložba imaće dva odeljenja, idejno i privredno. Privredno odeljenje imaće 3 oteka: liferanti sokolskih potreština, sokolsko bratstvo u privrednom životu i propaganda za turizam u CSR.

Kulturne i zabavne priredbe pripremaju se naročito za izvođenje pred inostranim gostima.

Novo načelništvo ČOS

Zbor župskih načelnika ČOS izabrao je dne 11 pr. m. novo načelništvo ČOS, i to: za načelnika brata dra Miroslava Klingeru, a za njegove zamenike braću dra Pehlata, Nimshausa i Bendu. Načelništvo ima 24 člana, među kojima se nalaze braća: Fr. Erben, Bohumil Havel, Lad. Moulik, dr. Sterc, Sokol i drugi.

Još o pokusnoj mobilizaciji češkoslovačkog Sokolstva

O sjajnom uspehu poslednje pokusne mobilizacije češkoslovačkog Sokolstva, o čemu smo već izvestili u našem poslednjem broju, donosimo još neke pojedinosti.

U mobilizaciji je uzelo učesća 50 sokolskih župa sa 3.184 sokolska društva; jedino nije učestvovala župa Austrijska i župa Zagranica. U brojnom pogledu u mobilizaciji je učestvovalo: 166.950 članova, 81.186 članica, 42.785 muškog naraštaja, 44.597 ženskog naraštaja, 94.362 muške dece i 101.46 ženske dece.

Ova probna mobilizacija pokazala je spremu i sposobnost te zajednički rad svih sokolskih jedinica, donevši drago-

ceno iskustvo, pa se može reći s punim pravom, da je sjajno uspeša.

U postotcima učestvovalo je 72% muške, i ženske dece, 93.43% muškog i ženskog naraštaja i 63.24% članova i članica.

Pretsednik republike dr. Eduard Beneš opravdao se pismeno kod svoga sokolskog društva Prag III zbog neučestvovanja u mobilizaciji radi sprečenosti državnim poslovima, a tako isto opravdao se je kod istoga, svoga društva i predsednik parlamenta Malipetr. Ministar narodne odbrane Mahnjik učestvovao je u mobilizaciji u Klatovu, a starešina ČOS, brat dr. Bukovski, učestvovao je kao prosti član Praškog Sokola.

Naklonošću pojedinaca i nekih firmi bilo je omogućeno saradnicima dnevnih, sportskih i ilustriranih listova, kojih je bilo četiri skupine u svakoj po njih 22, obišli celu mobilizovanu oblast praških župa. Među novinarima bili su jugoslovenski i rumunski ataše za štampu.

Elektra-žurnal filmovao je u okolici Praga i u samom Pragu pojedine momente mobilizacije.

Prva vest o završenoj mobilizaciji stigla je vodstvu u Prag iz župe Havličkove, i to u 17.58 časova, druga iz župe Mahalove, a treća iz župe Rakovničke.

Pokroviteljstvo sleta poljskog Sokolstva u Katovicama

Pored maršala Ridž-Šmigija, primio se pokroviteljstva sleta poljskog Sokolstva, koji će se održati u Katovicama, i poljski kardinal Hlond.

Peti slet Sokolske župe Kragujevac

22—24 maja o. g. u Kragujevcu

Proglas sletskog odbora

Sokolska župa Kragujevac priređuje od 22 do 24 o. m. u Kragujevcu svoj župski slet, te je tim povodom uputila svojim pripadnicima sledeći proglas:

— **Sestre i braćo!** Sokolska župa Kragujevac priređuje svoj peti slet (peti telovežbeni i prvi prosvetni). Slet će se održati u Kragujevcu od 22—24 maja o. g.

Ovaj slet treba da pokaže našu disciplinu, sokolsku svest, našu odlučnu volju za radom i uspehom, naš telovežbeni sistem i prosvetni rad u svima granama njegovim. A da bi se to pokazalo, treba tih dana da se prikupe u Kragujevcu Sokoli i Sokolice sa svih strana naše prostrane Sokolske župe, — i oni iz ravne Morave i rudnika na istoku od nje, i oni iz pitome Resave, iz istorijskog Kruševca i njegove okoline; oni sa padina Kopaonika, iz pitome Zupe, Trstenika, Vrnjaca, Kraljeva, istorijskog Čačka, sa ogranaka našeg Rudnika. Teritorija Sokolske župe Kragujevac velika je, njeno članstvo brojno. Zato ipak svi, ali svi njeni Sokoli i Sokolice, treba tih dana da dođu u Kragujevac.

Za ovaj slet treba se spremati. Svakodnevno i istrajno. Soko ne zna za umor. Svakodnevni poslovi i brige ne smeju ga odvojiti od sokolskog rada. Zato, sestre i braćo, Sokoli i Sokolice, spremajte se za ovaj slet, kako bi on bio i veći i bolji od ranijega. Svi naši

raniji sletovi imali su lepog uspeha, ali će naš pravi uspeh biti tek ako ovaj peti bude i veći i bolji od ranijih, i ako svaki docniji bude uspeli od prethodnog. Smisao našeg napora i rada je u stalnom boljem i uspeliem.

Ali, sestre i braćo, nije dovoljno da Sokoli i Sokolice samo vežbaju i tako dođu spremni i spođobni za ovaj slet. To je neophodno, ali nije jedino. Samo tim se neće osigurati uspeh sleta. Njega treba pripremiti i na drugi način. Stoga je dužnost svakog Sokola i Sokolice da ovaj slet propagira na svakom koraku, da za njega zainteresuje i one koji još nisu Sokoli. Na sletu u Kragujevcu treba da se vide pored Sokola i Sokolice i gosti iz svih mesta naše župe. Posebno sestre i braća iz Kragujevca treba da razviju svu svoju delatnost kod prijatelja, kod građanstva — da u ove dane pokažu svoje staro i nadaleko poznato gostoljublje. Nadamo se, da će Kragujevčanke i Kragujevčani, iskrena i otvorena srca, i ovoga puta dočekati naše goste sa strane.

Sestre i braćo, vreme je kratko, ono tako brzo i neprimetno odmiče. Ne propustajte ni trenutka, radite. Držite se onoga: „Što danas možeš svršiti, ne odlaži za sutra“. Svako sutra ima svoje nove dužnosti.

Zato napred, zdravo i do viđenja!

Sletski odbor.

Pripreme za župski slet u Banjoj Luci, koji će se održati 12 i 13 juna o. g. prigodom svečanog otvorenja novosagrađenog Sokolskog doma

U danima 12 i 13 juna o. g. održać se u Banjoj Luci, prilikom svečanog otvorenja novosagrađenog Sokolskog doma, župski slet.

Za ovaj slet, koji će biti manifestacija sokolske misli, rada i discipline Sokola Mrkonjića krajine, vrše se sve pripreme. Sav rad podeljen je po raznim osecima, koji marljivo vrše svoju dužnost.

Ovih dana biće izrađen sletski plakat, koji će se dostaviti svima jedinicama

u župi kao i ostalim župama. Izrađuju se i sletske značke, koje će se razlikovati po boji i smesi za članstvo i ostale učesnike.

Svima učesnicima na svima prugama šunsko-industrijskog preduzeća Dobro-ljin-Drvar isposlovane su velike povlastice u vožnji, i to: vežbačima, naraštaju, deci i sokolskim četama besplatna vožnja; članovima nevežbačima 75% popust, a svima ostalim gostima 50% popust.

Na državnim železnicama isposlova-
na je povlastica od 50% za sve učesni-
ke sleta. Za sve ove popuste izdavače
saobraćajni otek sva potrebna u-
putstva.

Da bi ovaj slet što bolje uspeo, na-
čelnstvo župe priredilo je 4-dnevni te-
čaj za društvene načelnike i načelnice,
u kojem je bilo obrađeno sve gradivo
za ovogodišnji slet i sve gradivo za
ovogodišnja takmičenja. U sve jedinice
upućen je župski prednjak u svrhu pre-
gleda i savnjivanja vežbi svih kate-
gorija.

Iz svih ovih priprema, koje vrše po-
jedini otseći i kako se vidi iz prvih
prispelih prijavi, ovaj će slet biti na
dostojnoj visini. — M. B.

Slet Sokolske župe Užice i otvaranje Sokolskog doma u Užicu biće dne 20 i 21 juna o. g.

Slet Sokolske župe u Užicu održaće
se prilikom svečanog otvorenja Sokol-
skog doma u Užicu na Duhove dne
20 i 21 juna o. g.

Ovaj slet biće najveći župski slet što
ih je župa Užice do sada priredila,
jer će na njemu uzeti učešća, pored
svih društava i četa župe, još i su-
sedne župe sa svojim delegacijama.

Prvog dana sleta održaće se župske
utakmice, i to: pre podne utakmice
članova, članica, muškog i ženskog na-
raštaja, te članova i muškog naraštaja
sokolskih četa, a posle podne utakmice
mlađeg muškog naraštaja (od 14 do
17 god.), te muške i ženske dece.

Na ovim utakmicama mogu se tak-
mičiti samo odeljenja; izuzetak čine čla-
nice, koje se mogu takmičiti i kao po-
jedinke. Svako društvo obavezno je da
na ovim utakmicama učestvuje s jed-
nim odeljenjem članova, članica, nara-
štaja i dece, jer će se u protivnom
smatrati, da nije uzelo punog učešća
na sletu i biće mu onemogućeno, pre-
ma zaključku župske skupštine, da su-
deluje na pokrajinskom sletu Saveza
SKJ u Skoplju na Vidovdan o. g.

Na drugi pak dan sleta, i to pre
podne, izvršiće se pokuši vežbi svih
odeljenja s glazbom te otvaranje Sokol-
skog doma, a posle podne održaće
se javni nastup. Naveče toga dana pri-
rediće se u novosagrađenom Sokolskom
domu svečana akademija, na kojoj će
nastupiti pojedina sokolska društva.

Za ovaj župski slet vlada veliko in-
teresovanje u svim jedinicama župe, koje
se marljivo spremaju da na sletu uzmu
što većeg učešća i da na prvim župskim
utakmicama postignu što veći uspeh.

Naši pokojnici

† Brat prof. Mate Šepić

Sokolsko društvo u Kastvu ispratilo
je 23 pr. m. na večni počinak svog
vrlog brata profesora Mata Šepića. Po-
kojnik je bio jedan od časne stare
istarske narodne garde. Saradivao je
aktivno u svim kulturnim i nacionalnim
društvima, bio je čeličnog značaja i
kao takav neumorni i požrtvovni na-
rodni radnik, koji će ostati živ primer
budućim pokoljenjima, kako treba ra-
diti za svoj narod.

Neka je pokojnom bratu večna sla-
va i hvala!

† Brat Stevo Milošević

Dana 12 aprila t. g. preminuo je
naš nezaboravljeni brat Stevo Milano-
vić. Sa njime naša četa gubi jednog
vernog i odanog člana vežbača, koji je
na takmičenju u Vrhovinama 1936 go-
dine veoma istakao. Rođen je u
Širokoj Kuli 8-VI-1912 god. gde je
svršio osnovnu školu a dalje se ba-
vio zemljoradnjom. Sahranjen je 13 a-
prila t. g. u Gospiću, uz ispraćaj bra-
će Sokolske čete Široka Kula i Ostrvica,
braće delegata društva Gospić i mno-
gih svojih prijatelja.

Večna mu pamjat!

† Brat Ilija Kekić

Dana 20 pr. m. sahranjen je brat
Ilija Kekić, dobar član i revizor Sokol-
ske čete Lipe. Milog nam pokojnika
ispratili su do večne kuće sva braća i
sestre naše čete, među kojima se vi-
delo i članova iz Sokolskog društva
Gospić. Od pokojnika se oprostio dir-
ljivim govorom brat Nikola Rabatić,
učitelj iz Lipe. Za sav njegov rad na
polju Sokolstva dugujemo mu našu to-
plu zahvalnost.

Vječna mu pamjat!

Tečajevi i utakmice u župi Varaždin

Drugi propagandni tečaj u župi o-
držan je 11 pr. m. Na ovome teča-
ju uzelo je učešća 29 članova iz se-
dam župskih jedinica, i to: 1 dak, 2
priv. činovnika i 26 seljaka. Predava-
nja na tečaju držana su kroz ceo dan,
a predavali su: brat Deduš o temi
„Kako je nastalo Sokolstvo“, o osnov-
nim sokolskim načelima i našim na-
rodno političkim pitanjima te o Sokol-
stvu u odnosu prema fašizmu i komu-
nizmu; brat Belčić o razvitku Sokolstva
među Južnim Slovenima i o razvitku
telovežbe, brat Jadrašić o značaju štam-
pe za narodno i sokolsko prosvetljenje
i brat Bosanac o značaju telesnog vež-
banja za telesno i duhovno usavršava-
nje naroda.

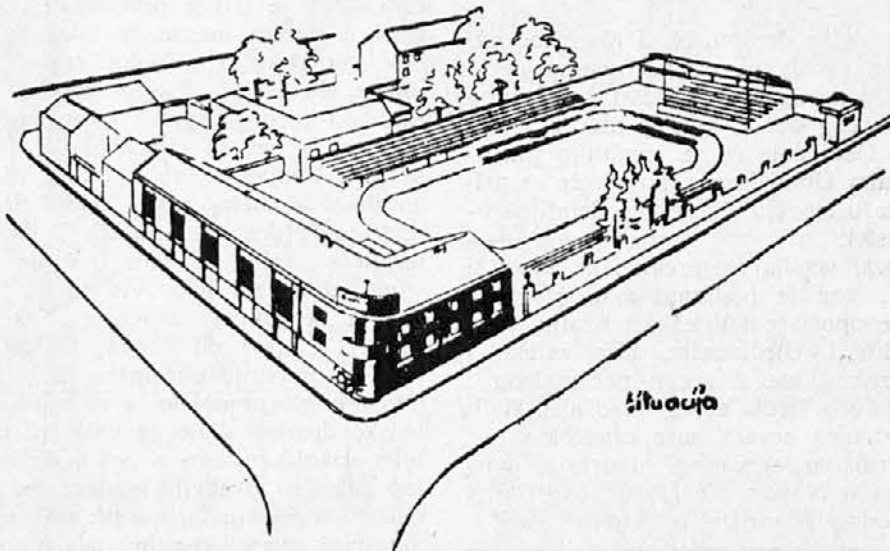
Posle pojedinih predavanja vođena je
diskusija. Tečaj je imao lep uspeh te
je izražena želja, da se ovakvi tečajevi
češće održavaju. Propagandni tečajevi
održaće se tokom ovog i narednog
meseca u Murskom Središtu, Kotoribi,
Pribislavcu, Mačkocvu i Macincu.

Za vodnike svih kategorija održani
su nedavno, i okružni tečajevi murskog
i varaždinskog okruga. U ovim tečaje-
vima naučene su i vežbe za župska tak-
mičenja. U Čakovcu održan je okružni
tečaj, koji je trajao tri nedelje te koji
je polazio 54 tečajca iz 11 sokolskih
jedinica, a u Varaždinu do sada odr-
žan je jedan tečaj za 17 učesnika iz
3 jedinice.

Sedme župske utakmice održaće se za
članstvo i naraštaj 30 o. m. u Varaždi-
nu, a za decu 20 juna u Čakovcu.
Za sudije, koji će suditi na župskim
utakmicama, održaće se 23 o. m. je-
dnodnevni tečaj u Varaždinu. Na Du-
hove održaće se župski izlet, a osmo-
dnevni župski prednjački tečaj održaće
se početkom avgusta u Čakovcu.

**Rad pravoslavni uskršnjih
praznika i 1 maja, kada se nije
radilo, naš list nije izišao prošlog
tedna. — Uredništvo**

U Ogulinu podiže se Sokolski dom Kralja Aleksandra I Ujedinitelja

Štucura

Prošlih dana započela je gradnja
sokolskog doma u Ogulinu. Dom će
biti reprezentativnog izgleda i u njemu
će se usredotočiti rad svih društava, jer
do sada u Ogulinu nije bilo podesnih
prostorija i dvorane, koja bi odgo-
varala mesnim potrebama.

Sokolski dom podiže se na najlep-
šem mestu, u središtu grada. Dvorana
doma biće duga 20 a široka 11 m,
te će imati i lepu pozornicu, a na bal-
konu biće smeštena kabina za kino-
aparati. U domu su predviđene i pro-
storije za pojedina društva i za čita-
onicu, dok će se u suterenu nalaziti tu-
ševi i svlačionice.

Sredstva za podignuće ovog doma
već su uglavnom osigurana, a očekuje
se pripomoć države i banovine. Po-

dignuće ovog doma pripomogli su mno-
go i sami meštani, te je na taj način
i omogućeno da Ogulin dobije toliko
potreban i tako lep reprezentativan So-
kolski dom.

Sokolski dom nosiće ime blaženopo-
čivšeg Viteškog Kralja Aleksandra I
Ujedinitelja, te će u predvorju doma
biti postavljena mramorna bista Viteš-
kog Kralja.

Osnovu ovog doma izradio je brat
ing. Petrović iz Karlovca u saradnji sa
šefom tehničkog odeljka ing. M. Ma-
nojlovićem.

Uz dom predviđeno je da se odmah
podigne i letnje vežbalište.

Izgradnja i uređenje ovog sokolskog
doma stajaće oko 350.000 dinara.

Zbor župskih načelnika i načelnica

Zbor župskih načelnika i načelnica
održaće se dne 29 o. m. od 9 do 14
časova u prostorijama Saveza Sokola
Kraljevine Jugoslavije, Beograd, Pre-
stolonaslednikov trg 34.

Dnevni je red zbora: otvaranje zbora,
izbor overovača zapisnika i brojača gla-
sova, raspored rada u 1937/38 godini
na osnovi budžeta, pokrajinski slet u
Skoplju o. g., predlog o novom nara-
štajskom odelu, predlozi župskih načel-
ništava, predlozi za godišnju skupštinu
Saveza i slučajnosti.

Dani protivu tuberkuloze

Kao i svake godine, tako i ove Liga
protivu tuberkuloze priređuje u dani-
ma od 9 do 16 o. m. „dane protivu tu-
berkuloze“. Tih dana treba da se u
svim školama, vojsci, zavodima i t. d.
održa predavanja o ovoj bolesti kao
jednom velikom socijalnom zlu. U ovu
svrhu Liga je otšampala i brošure,
u kojima su uglavnom izneti svi mo-
menti borbe protiv ove bolesti.

Savez Sokola Kraljevine Jugoslavije,
shvaćajući veliki značaj i korist ove
akcije, smatra dužnošću da i sa svoje
strane pripomogne u prosvetivanju svo-
jih pripadnika u borbi protivu tuber-
kuloze te stoga preporučuje, da se u
naznačene dane u svim sokolskim je-
dnicama održe prigodna predavanja
protiv tuberkuloze. Ova predavanja tre-

ba da održe društveni lekari, a gde
ovih nema, neka se zamoli koji lekar
iz mesta, prijatelj Sokolstva. U mesti-
ma gde uopšte nema lekara, neka žup-
ski lekarski otseći sastave iz dostav-
ljenih im brošura prigodno kraće pre-
davanje, koje će razaslati dotičnim jedi-
nicama da se pročita posle održanog
časa u vežbaonici. Pored tih brošura,
savezni lekarski otek dostavio je brat-
skim župama i stanoviti iznos Liginih
markica u svrhu prodaje među član-
stvom jedinica i građanstvom uopšte.
Prihod od tih markica ide u korist
Lige protiv tuberkuloze.

Novac od prodatih markica treba do-
značiti Ligi na njen čekovni račun broj
53.290, a neprodane markice treba po-
vratiti Savezu SKJ.

Sokolsko društvo Metković podigne svoj dom

Sokolsko društvo Metković odlu-
čilo je da podigne svoj dom. Sa
zidanjem doma otpočeće se u toku
ovog meseca i to na zemljištu, koje je
društvu poklonila država. Dom će sta-
jati oko 300.000 dinara. Gradnju ovog
doma pomogli su svojim prilozima i
mnogi meštani te odbor za podizanje
spomenika blaženopočivšem Kralju Pet-
ru I Velikom Oslobođiocu. Sokolski
dom biće veoma moderno uređen te će
za samo mesto predstavljati veliku do-
bit, jer iako u Metkoviću deluje dese-
tak kulturnih i nacionalnih društava, ni
jedno od njih nema svoga doma.

Savezni tečaj za društvene načelnike, održan u Beogradu od 15—25 aprila o. g.

Domaćinski tečaj Sokolskog društva Blato, održan od 1—21 aprila o. g.

Novi Sokolski dom u Novom Kneževcu biće osvećen o pravoslavnim Duhovima

Sokolsko društvo Novi Kneževac priprema se da na veoma svečan način izvrši osvećenje svog novo podignutog Sokolskog doma, koji je upravo dovršen. Osvećenje će se izvršiti o pravoslavnim Duhovima, a kojom će se prilikom u Novom Kneževcu održati okružni slet.

Ovaj veoma reprezentativni Sokolski dom, koji je podignut kao spomenik blaženopočivšem Viteškom Kralju Aleksandru I Ujedinitelju, biće žarište i sokolskog kao i svega nacionalnog i kulturnog života našeg tamošnjeg življa s krajnjeg severa naše otadžbine.

Prilikom svečanog otvorenja ovog doma u Novom Kneževcu gostovaće i Narodno pozorište iz Novog Sada.

Iz naših župa

Okružna sednica u Belom Manastiru. Dne 18 aprila o. g. održana je u Belom Manastiru sednica društvenih i četnih načelnika i načelnica belomanastirskog sokolskog okružja. Sednica se bavila sastavom programa za međukružnu javnu vežbu belomanastirskog i osječkog okružja, koja će se održati u Belom Manastiru 16 maja o. g. prilikom proslave desetogodišnjice belomanastirskog Sokolskog društva. Rešeno je, da se u subotu 15 maja po podne održi okružno takmičenje dece, a navečer akademija u Sokolskom domu. U nedelju pre podne biće probe na vežbalištu, u 11 sati svečana povorka, u 11.30 svečana sednica u Sokolskom domu i po podne u 3 sata javna vežba. Zatim je izvršen izbor sudaca za okružno takmičenje dece i rešeno da se i ove godine održi okružno lakoatletsko takmičenje, i to u Belom Manastiru; pre toga održao bi se početkom jula jednodnevni lakoatletski tečaj. Kako je konstatovano, da se ukazuje sve veća potreba za održanjem jednog okružnog 10 ili 14 dnevnog tečaja za početnike, to će se umoliti bratsko načelništvo župe, da bi u toku ove godine održalo jedan ovakav tečaj za ovo okružje. Na koncu je izvršen pregled i ispravak ovogodišnjih sletskih prostih vežbi i vežbi na spravama za takmičenje. — B. S.

Sokolsko društvo Litija je priredilo v nedelju dne 25. aprila t. l. mladinsko akademiju združeno z materinsko proslavu v dvorani Sokolskega doma z peštrim sporedom. Celoten efekt mladinske akademije je bil z majhnimi napakami naravnost vzoren z ozirom na to, da se je vežbala deca komaj 3—4 tedne. Največja zasluga na uspeli akademiji in bratsko priznanje gre v prvi vrsti bratu voditelju in sestri voditeljici. Želeli bi videti še več tako lepih akademij; toda ob bolj zasedeni dvorani, ker se je od celokupnega članstva udeležilo mladinske akademije le 32% bratov in sester. Ta primer daje žalostno sliko bratske nezavednosti in nediscipline. Udeležba od strani Sokolu naklonjenega občinstva je bila prav dobra. Od okolišnih društev je bilo zastopano Sokolsko društvo Šmartno in sokolska četa Kresnica. — Ga.

Sokolsko društvo Pljevlje održalo je od 24 do 27 aprila o. g. trodnevni tečaj za načelnike svojih četa i njihove zamenike. Tečaj je pohađalo sedmero braće iz 4 čete, koji su prešli sve gradivo potrebno za ovogodišnja međučetna takmičenja članova i naraštaja, a koja će se održati po drugi put za srebrni lovor-venac — prelazni dar opštine Pljevlje, kao i za prve župske utakmice, koje će se održati na Duhove o. g. u Užicu. Društvo se agilno sprema da na župskim utakmicama uzme učešća sa svim odeljenjima, kao i na samom župskom sletu, za koji vlada kako u društvu tako i u četama veliko zanimanje.

Domaćinski tečaj Sokolskog društva Blato na Korčuli. U okviru sokolske Petrove petoljetke naše društvo održalo je u našem mestu od 1 do 21 pr. m. domaćinski tečaj za članice našeg društva. Ovo je uopće prvi tečaj ovakve vrsti u našem mestu, te iako je isti bio samo pokušaj za buduću rad u tome pravcu, imao je zavidnog uspeha. Tečaj, koji je organizovao odbor našega društva za rad na selu, polazilo je 12 sestara. Voditeljica ovog tečaja bila je načelnica društva, sestra Vjera Serdarević, učiteljica domaćinskih škola. Na tečaju su još predavali: brat dr. Kristinić, društveni lekar, te sestre Grubišić i Šestanović, učiteljice. Kako su ovakvi tečajevi od veoma velike koristi za ovašnje pučanstvo, koje je u ovom pogledu još dosta nazadno, Sokolsko društvo Blato će nastojati da u toku sokolske Petrove petoljetke održi još nekoliko ovakvih tečajeva te da i ovim svojim radom doprinese općoj narodnoj stvari i uspehu rada u sokolskoj Petrovoj petoljetci.

Proslava oslobođenja Raba. Dne 23 pr. m. Rab je veoma svečano proslavio dan svoga oslobođenja, a u kojoj je proslavi Sokolstvo uzelo vidnog učešća. Posle mise, prošla je kroz grad veličanstvena sokolska povorka, predvođena sokolskom fanfarom. U povorci su učestvovali i Sokoli naših sela Barbata i Šupetarske Drage, koji su u punom broju pohrlili toga dana u grad. Pogotovo je bila brojno zastupana bratska Sokolska četa Barbat sa preko 150 svojih pripadnika. Iza povorke u Sokolskom domu održano je predavanje o značaju toga dana. Velika i mala dvorana Sokolskog doma Miroslava Tirša bile su dupkom pune građana i Sokola.

I ovoga puta su se Rabljani setili onog velikog dana kada je na obalama sinjeg Jadrana zalepršala oslobodilačka zastava naših osvetnika Kosova, koji su pod vodstvom velikih Karadorđevića doneli našoj naciji oslobođenje od vekovnih ugnjetaca.

Socijalna akcija Sokolskog društva Rab. Sokolsko društvo Rab je kroz zimske mesece od 7 januara do 15 aprila davalo 29 siročadi malih Sokolića hranu. Kroz ljute zimske mesece, kada nema niodkuda pomoći, 29 mališana našlo je svoje sklonište u Sokolskom domu. Kroz to vreme podeljeno je 2802 obroka za ručak, a osim toga i dosta hrane siromašnim obiteljima. Ova humana delatnost našega društva vođena je od posebnog odbora koji stalno mesečno prikuplja priloge i milodare. Ovu socijalnu akciju Sokolsko društvo Rab provodiće za sve vreme sokolske Petrove petoljetke, a po mogućnosti i dalje.

Nova sokolska četa osnovana je nedavno u Plavni, srezu Bačko-palanačkom, župe Novi Sad. Za starešinu čete izabran je brat Vladimir Pejović. Četa je već počela lepo da radi.

Sokolsko društvo Bare. Na dan 3 pr. m. Sokolsko društvo Bare održalo je svoju godišnju skupštinu, kojoj je prisustvovao kao delegat Sokolske župe Kragujevac brat Jovan Pavičević. Na skupštini, kojoj je učestvovalo oko 600 članova, većinom rudarskih radnika, izabrana je nova uprava društva, kojoj je na čelu brat Gojko Nešić. Ovo društvo veoma marljivo deluje te ima i svoju čitaonicu, koja prima 11 raznih listova i časopisa.

Zajednički rad Sokolskog društva i Ženske zadruge u Čurugu. Sokolsko društvo i Ženska zadruga u Čurugu priredili su nedavno zajedničku zabavu s odabranim programom i lutrijom. Zabava je odlično uspeła u moralnom i materijalnom pogledu. Ova dva društva su čvrsto vezana u zajedničkom radu, a žele saradnju i s ostalim udruženjima kojima je cilj prosvetno, kulturno i nacionalno podizanje naroda.

Sokolska četa Samobor, ž. Mostar, posle dužeg zastoja počela je sada intenzivnim radom, potstrekuta sokol-

skom Petrovom petoljetkom i dolaskom na čelo čete agilnog sokolskog radnika brata Sima Starovića.

Sokolsko društvo Valpovo. Prilikom komemorativnog posela, koje je priredilo Sokolsko društvo Valpovo dne 29 pr. m. u spomen tragične pogibije hrvatskih mučenika Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana, održao je starešina istoga društva brat Mr. Ferdo Desati iscrpivo predavanje o pokojnom bratu dru Ljudevitu Pivku kao karcanskom urotniku i borcu protiv Austrije. Na veoma zanimiv način prikazao je predavač život i delo pokojnog brata dra Pivka, a naročito sve pripreme, opasnosti i tok famoznog karcanskog pothvata te značaj i delatnost njegovog dobrovoljačkog bataljona u Italiji.

Rad Sokolskog društva Senj. U poslednje vreme primećuje se sve jači i intenzivniji rad ovašnjeg Sokolskog društva. Prema zavetnici, kojom se ovo društvo prošle godine zavetovalo, da će u sokolskoj Petrovoj petoljetki izvršiti naročiti sokolski posao za dobro društva i Sokolstva uopće, vidi se da je taj iako teški zavet od sveg članstva ispravno shvaćen i da se radi uspešno sprovođenju stvorenog plana.

Uprava društva osnovala je tako fond za nabavu društvene zastave, te fond za gradnju novog sokolskog doma u Senju, odnosno za restauraciju dosadanje zgrade u koliko je državni erar ustupi društvu u samovlasnost, odnosno proda uz povoljne uvete.

Naročito je u društvu zapažen snažan tehnički rad, te je ovaj gotovo podvostručen usled pripremanja za društvenu javnu vežbu, koja se održaje koncem ovog meseca, te usled priprema za pokrajinski slet u Skoplju i onaj u Dubrovniku. Naskoro će se započeti i sa vežbama za razna međudruštvena i župska ovogodišnja natecanja.

Prosvetni odbor pobrinuo se za čitaonicu, koja je pred kratko vreme otvorena i služi mladeži za sokolski vaspitni rad.

Dana 1 maja t. g. društvo je priredilo akademiju u proslavu Zrinsko-Frankopanskog dana, kao i proslave 400-godišnjice pada grada Klisa i junačke pogibije Petra Kružića, kapetana grada Senja. Na akademiji nastupile su sve kategorije sa škopskim i ostalim vežbama, koje su dobro izvedene, te društveni pevački zbor, a kao scenska slika dana je „Poslednji Zrinski“. Predavanje o padu grada Klisa i pogibiji senjskog kapetana Kružića, održao je vrlo uspešno naš poznati nacionalni radnik brat Rivoški Viktor, direktor gimnazije.

Knjige i listovi

Sokolska prosveta
Vesnik prosvetnog odbora Saveza SKJ,
Beograd, broj 4, april 1937.

Sadržaj: Novi „junaci“. — Dr. L. Popović: Razgovori s jednim starim Sokolom. — Dr. M. K.: Tako odlaze... — Naše šume, livade i klisure. — R. D. Gačić: Osećanje prirode. — J. Pelikan: Kako da se počne. — M. Skovran: Izleti naraštaja i dece. — J. Uđicki: Dečja duša u prirodi. — Dr. G. Bogić: Sunce, vazduh, voda. — Rubrike: Pozorište. — Prosvetna propaganda. — Štednja. — Beleške. — Sokolske vesti. — Službena saopštenja. — Knjige i časopisi. — Na šta treba da mislimo.

Oko Sokolovo
Glasnik Sokolske župe Beograd, broj 6, maj 1937.

Sadržaj: D. Stanković: Naš put u Sofiju. — Momir Sinobad: Beogradski Sokoli u Sofiji. — Bugarska štampa o poseti Sokola Sofiji. — Ne zaboravimo. — Dr. Petar Jović: Slet. — Angelina Gopurenko: Utisci sa XI olimpijskih igara u Berlinu 1936 god. — Proglas za VI župski slet. — Govori pred vrsom. — Dečja strana. — Predvodnik. — Sokolstvo na selu. — Jedan život. — Pozorište. — Vesti. —

Soko na Jadranu

Glasnik Sokolskih župa Split, Šibenik i Sušak. Split, broj 3, 1937.

Sadržaj: T. G. Masarik — Staro drvo. — Radmilo Grdić: Za zvezdom sokolske Petrove petoljetke. — Stvaramo živo narodno jugoslovensko Sokolstvo. — Savezni načelnik brat dr. Pihler govori. — Petar Mrklić: Upišivanje novih članova. — Šta i kako raditi? — Frano Trebotić: Oživimo sokolski duh! — Slovensko Sokolstvo. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Vesti iz sokolskih župa.

Čuvajmo Jugoslaviju

Vesnik Sokolske župe Karlovac. Broj 4, april 1937.

Sadržaj: † Sestra Renata Tirševa. — J. Nikšić: Uz kolevku slovenskog Sokolstva. — Prestavnici Saveza kod predsednika Čehoslovačke Republike. — I. Navratil: Nega livada. — Dr. St. Tončić: Proste vežbe — da! — R. Ban: Ovogodišnja takmičenja u šestoroboj. — † Dr. Ljudevit Pivko. — † Ivan Bajželj. — Iz župe i jedinica.

Sokolski život

Mesečni list Sokolske župe Niš. Broj 4, april 1937.

Sadržaj: Iz govora starešine župe br. R. Dimitrijevića. — T. G. Masarik — stari hrast. — Bl. K. Ristić: Zadar. — H. G.: Petrova petogodišnjica. — M. S. P.: Postanak Sokolstva u Prokuplju. — Godišnja skupština Sokolske župe Niš. — Iz načelništva župe. Vesti.

Knjiga za sokolsko selo

Izdaje Sokolska župa Mostar. Broj 4, april 1937.

Sadržaj: C. Milić: Naše misli vodi-lje u gluho doba. — Godišnji izveštaj. — Jovan Udicki: Petrova petoljetka za sokolsku decu i naraštaj. — Mirko S. Radojičić: Petrova petoljetka (pesma). — Sokolska Petrova petoljetka — organizacija i propaganda. — Beleške. — Poljoprivredni čas. — Peko Popović: Cistoća je pola zdravlja. — Vinogradarstvo. — Nove knjige.

„Soko“ knjiga za seoske Sokole

Ovih dana izašla je iz štampe, u izdanju Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, početna knjiga za sokolske čete, pod imenom „Soko“, koju je uređio br. Petar Bogunović, učitelj na radu u prosvetnom odeljenju Kr. banske uprave u Sarajevu. Knjiga je oblika školske početnice, sa biranim i raznolikim štivom o ideologiji Sokolstva, poukama iz zemljoradnje i o čuvanju narodnog zdravlja, te s nekoliko patriotskih i sokolskih pesama.

Prednost ove knjige, nad drugim sličnim, je u tome što ona, pored poučnog teksta za one koji već znaju čitati i pisati, sadrži (u prvih 15 stranica) celu azbuku. Tako već na prvoj stranici, svaki analfabeta, na veoma lak način, kroz nekoliko minuta, može da nauči mala i velika pisana, te mala i velika štampana slova reči „Soko“, da na kraju 15-te stranice, naučivši sva slova i sklapanje pojedinih rečenica, pređe na pouku o pravilnom pisanju i čitanju da bi, čas docnije, sa najvećim užitkom, prešao na ono što je najlepše i najzanimljivije u ovoj početnoj knjizi.

Tekst knjige prošaran je veoma uspešnim crtežima i slikama u više boja. Knjigu najtoplije preporučamo, naročito seoskim Sokolima. Štampana je u dva izdanja: ćirilicom i latinicom.

KOMPLETNE OPREME VEŽBAONICA SA VRATILIMA ZA GREZNUTI

ili položivim vratilima, mehaničnim karikama i lestvama, švedskim lestvama i ribstolima, penjalima i gredama te drugim spravama najmodernijeg sistema vrši najusavršenije specijalna

TVORNIKA GIMNASTIČKIH SPRAVA
J. ORAŽEM
RIBNICA NA DOLENJSKEM

20 10